

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΣΠΛΕΝΙΤΙΣ

ΠΑΛΛΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΣΤ΄
ΤΕΥΧΟΣ 202
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1917

ΑΘΗΝΑΙ

Ὁδὸς Χαγιάων Τρικυπὴ 22α

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ἑτησία δραχμαὶ 12.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ δραχμὴ 1

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22^α

ΤΕΥΧΟΣ 202

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1917

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡλεκτρισμός, διήγημα ὑπὸ Μ. Λεφανίδου. Τρικυμία (Ἐκ τῆς «Αἰνεΐδος» τοῦ Βεργιλίου.) Μετάφρασις Ν. Λιβαδά.

Ὁ ἐν Κερκύρα ναὸς τῆς Παλαιοπόλεως (Τέλος) ὑπὸ Ν. Καλογεροπούλου.

Ἀπὸ τὰ «Σπασμένα μάρμαρα» ὑπὸ J. Πολέμη.

Ἀπὸ τὰς σκέψεις μου ὑπὸ "Τζαζας—Μαρίας Παπαδάκη.

Ἐπιγράμματα ὑπὸ Λατανᾶ.

Σημειώσεις ἐνὸς μηνός, ὑπὸ Δάφνιδος.

Ποικίλη σελίς.

Καλλιτεχνικαὶ ἐκθέσεις, ὑπὸ Κ.

Τὰ Ἀθηναϊκὰ θεάτρα, ὑπὸ Κ.

Γράμματα καὶ Τέχνη.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Νέα Τέχνη ὑπὸ D. Τζαζάνη.

Yvette Andreyor.

Αἰθουσα ἐκθέσεως τῆς Ὁμάδος «Τέχνης».

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Ἐπέδρω. Ὀλίγοι εἶνε οἱ συγγραφεῖς πολεμικῶν ἐντυπώσεων οἱ ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὴν γραμμὴν τοῦ μετώπου. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ μετὰ τοὺς ἰδικούς μας πολέμους. Βεβαίως πρέπει οἱ θελοντες νὰ γράφουν ἱστορίαν πολεμικὴν καὶ ὄχι μυθιστορήματα νὰ μεταβαίνουν εἰς τὸ μέτωπον, νὰ βλέπουν τὰς ὀβίδας τὰς βόμβας, τὰ ἀσφυξιογόνα. Ἀλλὰ σὰν ἐποχὴτικὰ δὲν οἶσιν φαίνεται αὐτὰ τὰ πράγματα διὰ λόγους;

Σπ. Π.—Λέγουν ὅτι Πῆρ—Γυνή—Θάλασσα εἶνε τὰ τρία μεγάλα κακά. Εἰς φίλος μου συνειθίζει νὰ λέγῃ ὅτι τὰ μεγαλύτερα κακά τῆς ἀνθρωπότητος δὲν εἶνε αὐτὰ, ἀλλὰ Γυνή—Χωροφύλαξ—Καλόγηρος.

Συνδρομητῆ—Ἡ δεσπ. Andreyor εἶνε χαριτωμένη ἠθοποιός, ἡ ὁποία εὐκρίτως τὰς συμπαθείας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινῶ ὡς Ζακελίνα Ἰμπερ εἰς τὸ περιλάλητον Judex, τὸ ὁποῖον παρήλασε εἰς τὸν κινηματογράφον «Ἀπόλλωνα».

W.—Τὸν καλλίτερον χαρακτηρισμὸν ἔδωκεν ὁ Ρουσεφσκὸς. Ἡ ζήλεια, εἶπεν, εἶνε ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ ὅλες τῆς συμφορῆς καὶ ἐκείνη τοῦ ὀλιγοτέρον κινεῖ τὸν οἶκτον εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα τὴν προκαλοῦν.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Τὸ ἀριστοκρατικὸν κέντρον τῆς πρωτευούσης.

Ταινίαι ἐκλεκταί.

ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

ἀπὸ διαγλωματούχους καθηγητὰς

ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΑΤΤΙΚΟΝ

Ἡ μεγαλειτέρα καὶ πλουσιωτέρα αἰθουσα τῆς Ἀνατολῆς. ἐφάμιλλος τῶν τελειωτέρων Εὐρωπαϊκῶν

Φωτισμός πλουσιώτατος δι' ἠλεκτροικὸν ρεύματος ἰδίως παραγωγῆς τοῦ «Ἀττικῶν». — Ἐκλεκτὴ ὀρχήστρα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Δελ-Μπερόνα.

Διὰ τῆς ὁθόνης τοῦ ΑΤΤΙΚΟῦ περιλαμβάνουν οἱ διασημότεροι ἠθοποιοὶ καὶ οἱ ἐκκυστικώτεροι καλλιτέχνιδες τῆς σκηνῆς.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΣΠΛΕΝΤΙΤ.

Ταινίαι νεωτάτης ἐκδόσεως. — Μπορέλλι, Ἐσπέρια, Μπερτινί, Ζακομπίνι, Καρρέν, Μπελιτσιόνι, Ναπιερκόφσκι, Ρομπίν, Μπερέτι, Γκιόνε, Καρμινάτι, Μάξ Λίντερ, Ριγκαντέν Σινιορέ. Πλήρης ὀρχήστρα.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΠΑΛΛΑΣ

Ἐμφανίσεις διασημῶν πρωταγωνιστριῶν καὶ ἠθοποιῶν ὀνομαστῶν. — Τέλεια κινηματογραφικὰ ἔργα. — Ὀρχήστρα ἐκ διακεκομμένων μουσικῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Βολωνίτη ἐκτελεῖ ἐκλεκτὰς συνθέσεις.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΠΑΝΘΕΟΝ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΤΑΙΝΙΑΙ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
Αἱ ὠραιότεραι σκηνοθεσίαι. — Τιμαὶ ἠλαττωμέναι

ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ ΔΕΛΤΩΝ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ

Ἐπὶ τὴν Ὑψηλὴν προεστίασιν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείας Ὀίγας
Πανεπιστημίου 26 καὶ 26^α. Τηλεφ. 747.

Ἡ Νέα Τέχνη ὑπὸ Δ. Γαλιάνη

ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ

(Διήγημα)

—ὦ, μὴ φεύγεις, Φοῖβε! Σὺ γνωρίζεις πόσον ὠραῖα διφρηλατῶ ἐγὼ στοὺς ἀγῶνας καὶ πόσες φορές δὲν εἶδα τὸ χαμόγελό σου γιὰ τὰς νίκες μου, πατέρα! Σὺ ποὺ προστατεύεις τὴν νιότη καὶ χαρίζεις ἄλλα τ' ἀγαθὰ, ἄφησέ με νὰ ὀδηγήσω στὸν οὐρανὸ τὸ ἄρμα σου, εἶδες ἐγὼ τότε τοῦ Φοῖβου ἀληθινός! Τί θρίαμβος ἀνίκητος στὰ μάτια τῶν συναγωνιστῶν μου κάτω στὴ γῆ! Σὺ ποὺ χρυσώνεις τὰ μαλλιά μου καὶ μου χαρίζεις τὴν εὐμορφιά καὶ τὴ χάρι, δι' ὄνομα τῆς πεντάμορφης μητέρας μου, δεῖξε τὴν ἀγάπην σου καὶ δώσέ μου τὰ ἡνία τοῦ χρυσοῦ ἄρματος τῶν Οὐρανῶν! ὦ, μὴ φεύγεις, Φοῖβε!...

Ἄλλοίμονο! Ὁ Ἀπόλλων εἶχεν ὀρκισθῆ τὸν φοβερὸ ἔρκο τῆς Στυγῆς νὰ κάμῃ ἕποια χάρι ἠθελέ του ζητήσῃ τὸ γενναῖο καὶ φιλόδοξο παιδί τῆς ἀγάπης του. Καὶ ἀπλώνοντας τὰς ἀχιτίδας του σφίγγει ἀπαλὰ σὰν χρυσὴ σφενδόνη πολύτιμο χρυσόλιθο τὸν Φαέθοντα, καὶ βασιλεύει μαζὺ του πέρα στὰ κρυστάλλινα παλάτια τοῦ Ὠκεανοῦ.

Μόλις φάνηκαν τὰ πρῶτα ρόδα τῆς Αὐγῆς καὶ ὁ Φαέθων μετὰ σκιρτήματα χαρῆς ἀρπάζει τὰ χρυσὰ ἡνία καὶ ὀδηγεῖ αὐτὸς σήμερα τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου, κυττάζοντας μετὰ περηφάνια κάτω στὴ γῆ. Στρέφουν τοῦ δίφρου οἱ τροχοὶ καὶ ὁ διφρηλάτης μέσθαι στὴ μέθη τῆς μεγάλης του νί-

κης μαστιγώνει μετὰ νεανικὴν ὀρμὴν τοὺς ἵππους ἀνυπόμονος. Ἀφηνισμένοι παραστρατοῦν αὐτοὶ ἀκράτητοι καὶ παρασύρουν τὸν δυστυχεῖ νεανία. Φρίκη! Τρίζουν οἱ ἄρμοι τῶν Οὐρανῶν καὶ τυράσσεται ἡ ἁρμονία τοῦ Κόσμου. Τώρα ἀνάπτει κόκκινη ἡ Γῆ μετὰ τῆς ἠλιακῆς φλόγης καὶ τώρα τρέμει μέσα στοὺς πάγους κάτασπρη. ὦ μεγάλε πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, σῶσε τὸν κόσμον σου!

Ἐντρομος ὄζεις τινάσσει γοργὰ τὴν χιονάτην του κόμη, στηλώνει τὰς ἀστραπὰς τῶν ματιῶν του στὸν ἀγνωστον ἠήλοιο καὶ ὑψώνει τὸ χεῖρ στυβαρό. — Τὸ παιδί μου! Μῆ! τὸ παιδί μου!

Ἄλλοίμονο. Ἀνίκητη ἡ δύναμις τῆς θεϊκῆς ὀργῆς, κωφὴ στὸν μητρικὸ πόνον, κυτπᾷ μ' ἀστροπελέκι διπλὸ τὸ ξανθὸ παληκάρη! Μετὰ ἀμείλητη τὴν φρίκην ἡ ἀγάπη τῆς μανούλας στροβιλίζει καὶ αὐτὴ μαζὺ μετὰ τὸ παιδί τῆς μέσα στοὺς αἰθέρας κεραυνόπληκτες. Νεκρὸ τὸ ξανθὸ παληκάρη μ' ἀσάλευτη ἐπάνω του τὴν μητρικὴν ματιὰ βυθίζεται μαζὺ τῆς κάτω στὰ μαύρα κύματα τοῦ Ἡριδανοῦ... Ἐκεῖ τώρα νύχτα καὶ μέρα ἡ Κλυμένη μετὰ τῆς ἀπαρηγόρητες ἀδελφοὺς τοῦ Φαέθοντα, θρηγεῖ καὶ λειώνει σιγὰ σιγὰ σὲ δάκρυα πύρινα, ποὺ σβύνουν μέσα στὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ γίνονται ἠλεκτρα ξανθὰ καὶ ὠραῖα, ποὺ μέσα των κλείνουν μίαν ἀμείλητην κατάρη τῆς μητρικῆς ὀδύνης!

Περνούσαν χρόνια. Τὸ ἤλεκτρο, τὸ λαμπρὸ δάκρυ τῆς μινούλας, στόλιζε μὲ λαχτάρα τὰ πλούσια παλάτια, ποὺ σκέπαζαν τὴν οἰκογενειακὴ εὐτυχία — χαρούμενα παιδάκια στὴς ἀγκυλιὰς τῶν μητέρων. Ἀρμυθιαστὰ τὰ ἤλεκτρινα δάκρυα τῆς μάνας ἐγαίτευαν μὲ πόνον τοὺς ἀλαδάστρινους λαιμοὺς τῶν παρθένων καὶ γέμιζαν μὲ τὴν χαρὰ τοῦ στολιδοῦ τὰ ὄμορφα μυχτάκια των, ποὺ θύμιζαν τ' ἀγαπημένα κοριτσάκια τῆς Κλυμένης. Μὰ ποτέ, καμιὰ παρηγοριά μέσα στὸ ἀτέλειωτο πέρασμα τοῦ χρόνου δὲν μπόρεσε νὰ σβύσῃ τὸν μητρικὸ καὶ μὴ, ποὺ σφιγκτὰ κλεισμένος αἰῶνας μέσα στὸ πολυτιμὸ πετράδι, καρτεροῦσε τὴν ὥρα, ποὺ θάπαιρνε τὴν ἐκδίκησι τῆς μάνας ἀπὸ τὸν Δία, τὸν φονιά τῶν παιδιοῦ τῆς!

Μιά μέρα γύρισε πίσω στὴ γαλάζια του πατρίδα, στὴ μαγικὴ χώρα τοῦ ἡλίου, ἕνας σοφὸς μεγάλος, ποὺ ἡ πείρα τοῦ κόσμου ἔκαμε τὴν σοφία του διπλὰ γεννήτρα. Αὐτὸς βρῆκε πρῶτος πῶς ἔγινεν ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ νερά, ποὺ σκόρπισαν οἱ θεοὶ μέσα στὸ ἀπειρο, καὶ πότε θάεργαينه ἡ Σελήνη θλιμμένη στὸν μαυρὸ τῆς πέπλο, αὐτὸς μποροῦσε νὰ τὸ προφητεύσῃ. Σ' αὐτοῦ

τὰ χέρια, ποὺ γνῶριζε τὴν δύναμι τῶν νεφῶν, στὸν ἀγαπημένο προφήτη τῆς ἀδελφούλας τοῦ Φοῖβου, πιστεύθηκε τὸ ἤλεκτρινο δάκρυ τὸ μυστικὸ του. Πρῶτη φορά στὰ χέρια του ἀρχίσε νὰ σιγοτρέμῃ σὲ κύματα αἰθέρινα σὺν μιᾷ ἀνάστα μέσα ἀπὸ τὰ μητρικὰ στήθια. Καὶ ἡ ἀπειρὴ ἀγάπη στὸ ἀξέχαστο παιδί τῆς μὲ τὸν ἀνίκητο μητρικὸ πόνον ξεχειλίζει πιά τὴν ἀπὸ τὸ ἤλεκτρινο δάκρυ καὶ ἀπλώνει μὲ τὸν καιρὸ γύρω σ' ὅλον τὸν κόσμον, σὲ θάλασσες καὶ σὲ βουνά, καὶ πέρα στὸν οὐρανὸ καὶ στὰ ψηλότερα ἄστρα — μιὰ ἀγάπη ἀγνώριστη, μιὰ πρωτόγαλτη ἔλξις, ποὺ ζωντάνευε τὴν Δημιουργία σὺν τὸ πρῶτο ἀνατρίχιασμα τῆς ζωῆς — ὁ ἤλεκτρισμός! Καὶ μιὰ μέρα — θαῦμα, ποὺ εἶδε πρῶτο τὸ φλογερὸ μάτι ἑνὸς μεγάλου καταλύτη παλατιῶν καὶ θραύστη σκήπτρων στὸν Νέο Κόσμον — μιὰ μέρα ἕνα κῆμα πελώριο ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τῆς πονεμένης μητρικῆς ἀγάπης μέσα στὸ φοβερὸν τρεμουλιασμὸ τῆς Γῆς καὶ στὸ ἀτέλειωτο ἀντιλάλημα τῶν βουνῶν, ὄρμηξ ἀκράτητο στὰ παλάτια τοῦ Δία καὶ ἀρπάξει τὸν κεραυνὸ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ νεφεληγερέτη, γίγαντας ἐκδικητῆς.

Ποῖος μπορεῖ νὰ σωθῇ ἀπὸ τὴν μητρικὴν κάρτα; Οὔτε οἱ θεοί!

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

Η ΑΙΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΒΕΡΓΙΛΙΟΥ

ΤΡΙΚΤΜΙΑ («Αινειάς» I, 81—123)

Σὺν εἶπε αὐτά, ἡ δόρυ του τὸ σπέρμα καὶ χετπάει 'στὰ πλάγια τὸ κυρτὸ βουνὸ καὶ ἀνέμοι εὐθὺς ὄρμουνε ἀπὸ τὴ θύρα ποὺ ἔδωκε 'στὸ φέσημα τους σειοῦνε τῆς χώρες πέφτουν 'στὰ νερά, τ' ἀναποδογυρίζουν Γραιῖος, Λεβάντης καὶ ὁ Βοριάς μὲ τῆς πυκνῆς τους [θυέλλες] καὶ τρέξιμο παλαμαριῶν καὶ ἀνδρῶν κραυγὴ ἐκεῖ τρέχει. Τὰ νέφη ἀρπάζουν ἀξαρὰ μ' ἄπ' τῶν Τρώων τὰ [μάτια] 'μέρα, οὐρανὸ καὶ δλόμαυρη νύχτα ἀκκουμπάει σ' τὸν [πόντο] βροντοῦν οἱ πόλοι 'ἀπ' τῆς συγνῆς φωτιῆς ὁ αἰθέρας [λάμπει]

[Ὁ παλαιὸς συνεργάτης τῆς Πινακοθήκης κ. Ν. Λιβαδάς ἀπέστειλεν ἡμῖν ἐκ Κεφαλληνίας, ἔνθα ἰδιωτεύει, τὰ ἀριστοτεχνικὰ χωρία τοῦ ἀθανάτου ἔπους τοῦ Βεργιλίου ἐκ τῆς μεταφράσεώς του ὄλο κλήρου τῆς «Αἰνειάδος», ἣν πρῶτος Ἕλληνας μετέφρασε κατὰ λέξιν καὶ στίχον καὶ νόημα εἰς κομψὴν δημοτικὴν. Ἡ «Πινακοθήκη» εἶναι εὐτυχῆς, προσφέρουσα εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς τὰ εὐσομῶτα ἀνθη τῆς Λατινικῆς Ποιήσεως, μεταφρασεύμενα εἰς Ἑλλάδα ὑπὸ τοῦ δημολογουμένου μόνου ἰδικοῦ πρὸς τοῦτο κ. Ν. Λιβαδά].

καὶ ὅλα τοὺς ἀνδρας ἀπειλοῦν μὲ γείτονα τὸ χάρο. Ὀλόκρνος φόβος λύνει εὐθὺς τὰ κόκκαλα τοῦ Αἰνείου. στεναίξει τὰ δύο χέρια του 'στὰ ἄστρα τεντώνει καὶ λέει «ὦ! τρεῖς καὶ τέσσαρες φορές εὐτυχημένοι εἶν' ὅσοι κατ' ἄπ' τὰ τεῖχη τὰ ψηλά τῆς Τροίας μας ἔχουν πέσει μ' ἄπ' τὸν οὐρανὸν τῶν Δαναῶν Τυδείδη, ἄχ! δὲν 'μποροῦσα νὰ 'ρπαξῶ μέσ' 'στῆς Τρωϊκῆς πε- [διάδες] ἐκεῖ καὶ ἐγὼ ἄπ' τὸ χέρι σου! καὶ νὰ 'σβῆνε ἡ πνοή μου 'κεῖ ποῦ τὸν ἔκτορα ἔρριψε τὸ βέλος τοῦ Αἰακίδου, καὶ ὅπου ὁ τρανὸς μας Σαρπηδῶν, καὶ ὅπου κυλᾷ ὁ [Σιμόεις] ἀνδρεία κορμιὰ, καὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ κράνη, τῆς ἀσπίδος!» Ἐν ᾧ αὐτὰ λέγει μάταια, μιὰ ἄπ' τὸ Βοριά φουρτούνα χτυπᾷ τὸ ξάρτι ἄπ' ἐμπροστὰ καὶ 'ς τ' ἄστρα πάει τὸ [κῆμα] σποῦν τὰ κουτιά καὶ ἡ πλώρη του καὶ ἀναποδογυρίζει καὶ δίνει πλάτη σ' τὸ νερό· βουνὸ νεροῦ ἀκλουθάει ἀπότομο· ἄλλοι τοὺς 'ψηλά κρεμιώνται ἀπὸ τὸ κῆμα καὶ 'ς ἄλλους σκᾶει τὴ θάλασσα καὶ δείχνει γῆ 'στῆ [μέση], ποὺ μανιωμένος σίφουνας τὴν ἄμμο ἀνακατώνει. Τρία καράβια ἢ ὄστρια ἐσφενδόνισε 'στῆς πέτρες, ὅπου ὡς 'ς τὴν ἐπιφάνεια τρανὲς παραμονεύουν, γι' αὐτὸ οἱ Ἴταλοι τῆς λέν βωμοῦς 'στῆ μέση τοῦ πε- [λάγου] καὶ τρία ποῦ ἔσπρωξε ὁ Γαρπητῆς εἰς τὰ ρηχά, 'ς τῆς [σύρτες]

—φριχτὸ νὰ ἰδῆς! Εἰς τ' ἄβυθα τὰ ἐκόλλησε τὰ ζῶνε, μὲ σωρὸ ἄμμο τὸ ἕνα τους μὲ τὸν πιστὸν Ὀρόντη καὶ τοὺς Λυκίους· ἐκεῖ 'μπροστά 'στὰ μάτια τοῦ Αἰνείου πελώριο κῆμα ἐχτύπησεν ἀπὸ 'ψηλά 'στὴν πρῆμην· ὁ πλοίαρχος ἐτινάχθηκε μὲ τὸ κεφάλι πέφτει ἀνάσκελα, καὶ ἡ τρικυμιὰ τὸ πλοῖο τὸ παραδέρνει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ τὸ ρουφᾷ μ' ὄρμη ὁ καταποτήρας. Εἰς τὸ μεγάλο βάραθρον ὀλίγοι κολυμποῦνε καὶ τ' ἄρματα, τοῦ καραβιοῦ τὰ ξύλα, εἰ θησαυροὶ τους, καὶ τὴν πιά ἡ κακοκαιρία νικάει καὶ τὸ καράβι

καὶ τὸ Ἰλιονέως τὸ ἰσχυρὸ καὶ τοῦ ἀνδρείου τοῦ Ἀζάτη καὶ τοῦ Ἄββα καὶ τοῦ γέροντα τοῦ Ἀλήτη· ἀνοίξιν [πλέον] ὅλοι οἱ ἄρμοι καὶ ἄπ' τῆς πλευρῆς ὄρμη 'ς ὅλα τὰ πλοῖα ὁ ὀλέθριος κατακλισμός ἄπ' τὰ σκασιὰ μαδέρια. Μεταφραστῆς Ν. ΛΙΒΑΔΑΣ

1. Ὁ Αἰετός. 2. Μετηνέζη καὶ εἰς τὴν μεταφρασίν ὁ ἀναγραμμειτῆς τοῦ γράμματος ρ, ὅστις ὑπάρχει εἰς τὸ κείμενον.

Ο ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΟΠΟΛΕΩΣ*)

Ἐν ᾧ δ' οὕτω ἀκμάζει ἐν τῇ γῆσφ ὁ μοναχισμὸς ἐγγὺς καὶ αὐτῆς τῆς Παλαιοπόλεως ἀκόμη, οὐδόπως ἄπορον δέον νὰ θεωρηθῆ, ὅτι καὶ ὁ Ναὸς οὗτος θά εἶχε μεταβληθῆ εἰς μονήν. Ἐπὶ πλέον εἶναι γνωστὸν, ὅτι κατὰ τοὺς ὑστεροὺς χρόνους τοῦ Βυζαντινοῦ ἀκμάζει ὁ μοναχισμὸς ἐν γένει ἐξακολουθῶν καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἰδρυθέντων παμπόλων μοναστηρίων ἐν Ἀθῶν, καὶ Μετεώροις, ἐν Ἡπειρῶ, Κρήτῃ καὶ Μυστρά καὶ Ἐπιανήσφ. Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Βασιλευούσης οὐ μόνον πολλοὶ κατέφυγον τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ καὶ μοναχοὶ τοιοῦτοι θά κατέφυγον μετ' αὐτῶν εἰς τὴν ἐλευθέραν ταύτην Κέρκυραν, σκορπισθέντες ἀνὰ τὰ Κερκυραϊκὰ μοναστήρια. Ἐπόμενον λοιπὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ἐν τῷ κατέφυγον καὶ τινες τῶν μοναχῶν ἐκείνων. Ὅπως δὴ ποτε καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα φαίνεται, ὅτι κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα (1500—1537) ἔπηρξαν μοναχοὶ τινες ἐν τῇ Παναγίᾳ τῆς Παλαιοπόλεως, οἱ ὅποιοι καὶ κατέλειπον ταύτην. Ὁ Ἄνδρέας Μάρμορας, ὁ ὁποῖος διὰ τὴν ἐποχὴν αὐτοῦ, ὡς σύγχρονος εἶναι μίαν τῶν καλλίστων πηγῶν, ἀναφέρει ἱκανὰ περὶ τοῦ γεγονότος τοῦτον ἐν τοῖς περὶ Ἀγιοσταίνου Κανάλη ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις. Φαίνεται ὅτι ὁ φοβερός τρόμος ὃν ἐνεποίησαν οἱ ἐπὶ Σουλεϊμάν Τούρκου (1537) ἠνάγκασε τοὺς αὐτόθι ὑπάρχοντας μοναχοὺς νὰ καταλίπωσι τὴν μονήν καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ τραπῶσι πρὸς τὸ φρούριον φεύγοντες τὴν ἀγρίαν ἐνεῖνην τῶν ὀρδῶν τοῦ Σουλεϊμάν λεηλασίαν καὶ σφαγῆν. Ἐν ἔτει 1604 ἱκανὰ ἔτη βραδύτερον μετὰ τὴν πολιορκίαν ταύτην ὁ διοικητῆς τῆς νήσου Ἀγιοσταίνου Κανάλης, χρηστός καὶ ἀγσθός, πολλὰ πράξας χάριν τῆς νήσου, ἀφοῦ πρότερον ἔκτισε μικρὰν ἐκκλησίαν ἐν τῷ φρουρίῳ (1603) ἐσκέφθη τὸ ἐπιόν ἔτος ν' ἀνακαινίσῃ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν μονήν τῆς Παλαιοπόλεως ἐπιδιορθῶν τὰς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπενεχθείσας καταστροφάς. Ἐπεσκεύασε τὰ κελλιὰ, ἅτινα πρότερον κατεῖχον Ἕλληνας μοναχοὶ καὶ ἀπέδωκε ταῦτα τοῖς μοναχοῖς οἱ ὅποιοι εἶχον καταλείπει αὐτά. Ἰδοῦ τι ἀκριβῶς λέγει ὁ Μάρμορας: «Μὴ ἀρκοῦμενος εἰς ὅσα ἔπραξεν ἐν τῷ Παλαιῷ Φρουρίῳ, ἐσκέφθη ν' ἀνακαινίσῃ τὴν ἐν Παλαιοπόλει ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας· ἐπεσκεύασε δὲ τὰ κελλιὰ, ἅτεκα κατεῖχον οἱ Ἕλληνας μοναχοὶ, τοῦ δημοσίου ἐκχωρήσαντος αὐτοῖς ταῦτα ὅτε οἱ Τούρκοι ὑπὸ τὸν Σουλεϊμάν κατέστρεψαν τὴν νήσον καὶ ὑπεχρέωσαν τὸν Ἀδάμ καὶ τοὺς κληρικοὺς οἵτινες κατῴκουν αὐτὰ ἐκ φόβου νὰ τὰ ἐγκαταλείψω-

σιν.» Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Μάρμορα εἶνε ὀλίγον συγκεκριμένον. Ἄλλ' ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι Ἕλληνας μοναχοὶ καὶ κληρικοὶ κατεῖχον τοῦτο. Τίς δ' ὁ ἐνταῦθα μνημονεύμενος Ἀδάμ δὲν γνωρίζομεν. Ἴσως ἄλλοι παλαιότεροι νὰ ἐγνωρίζον τι ἡ ἐπὶ τέλος ἐν τοῖς Ἀρχαίοις νὰ ὑπάρχωσι συναφῆ ἐγγραφα. Τοῦτο μόνον εἶνε βέβαιον ὅτι τὸ 1604 ἔπε σκευάσθη ἡ μονή ὑπὸ τοῦ καλοῦ τούτου Κανάλη Ἴσως τότε νὰ ἐπηνέθησαν καὶ σπουδαῖαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μεταρρυθμίσεις, ἴσως νὰ ἐδιορθώθησαν καὶ οἱ τεῖχοι, ἴσως τότε καὶ νὰ ἀνηγέρθησαν αἱ εἰκονοθήκαι ἐν εἰδῇ ἁλταρίων. Δὲν εἶναι δ' ἀπίθανον καὶ ὁ ὀρόμενος γὺν λέων τῆς Βενετίας ὑπεράνω τοῦ ἐπιστολίου νὰ ἐνετοισθῆ τότε ἐπιχρισθέντος καὶ ἀβεστωθέντος τοῦ ναοῦ ἅμα, διότι φαίνεται ὅτι ἡ ἐπιχρῆσις τοῦ ναοῦ κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν εἶναι σύγχρονος πρὸς τὴν τοῦ λέοντος τοῦ ὑπερθύρου. Ἐκτοτε φαίνεται ὅτι ἤκμασεν ἡ μονὴ καὶ ἡ ἐκκλησία αὐτῆ ἀφιερωθέντων πολλῶν ἀφιερωμάτων αὐτῇ, ἰδίᾳ ἀκινήτων περιουσιῶν, διότι βραδύτερον μονάζουσι ἐπιφανεῖς λόγιοι κληρικοί, καὶ κτήματα φέρονται τῆς μονῆς· δημευθέντα κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα ἐπὶ τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων. Ἐξήκοντα ἔτη βραδύτερον μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κανάλη ἀνακαίνισιν (1664), εὐρίσκομεν ἐνταῦθα τὸν σπουδαῖον Κρήτα λόγιον Γεράσιμον Βλάχον μονάζοντα ἐν τῇ κελλίῳ. Ἐν δ' ὁ Βλάχος οὗτος σπουδαῖος κληρικός τῆς ἐποχῆς του χρηματίσθης πρῶτερον διδάσκαλος τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικοῦ σχολείου (1638—61). Περὶ τὸ 1663—64, εὐρίσκομεν αὐτὸν μονάζοντα ἐν τῇ μονῇ τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ Παλαιοπόλει ταύτῃ ἐλθόντα πιθανῶς περὶ τὸ 1661 μετὰ τὴν ἐκ τῆς Βενετίας φυγῆν. Κατὰ τὸ 1664 ἐπεσκέφθησαν τοῦτον ἐν τῇ μονῇ οἱ περιηγηταὶ Spon καὶ Wehler μνημονεύσαντες τῶν τε συγγραμμάτων αὐτοῦ καὶ τῆς σπουδαίας βιβλιοθήκης, ἡ ὅποια δυστυχῶς ἐσκορπίσθη. Περὶ αὐτῆς γράφει ὁ Μουσιοξύδης ὅτι εἶχε πολλὰ χειρόγραφα, ὃν πλεῖστα κατώρθωσεν ὁ καρδινάλιος Φρειδερίκος Βορομαῖος νὰ λάβῃ ἐκ τῆς ἐνταῦθα μονῆς καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν Ἀμβρουσικὴν βιβλιοθήκην εἰς ἣν καὶ σῴζονται. (Συγγράμματα αὐτοῦ βλέπε Χιώτη 338 ἢτοι Θεσσαυρὸν Ἑλληνικὸν τετραγύλωσον ἐπιγραφόμενον «Θεσσαυρὸς τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς Βάσεως» 1839—Ἀρμονίαν τῶν δυτῶν—Φιλοσοφ. Θεολογικὰ μαθήματα—Λόγους—Σχολαστικά ζητήματα κ.λ.π.). Ἐν τούτοις δ' ὁμοῦς ὁ λόγιος οὗτος Κρής δὲν κατέμεινε ἐπὶ πολὺ εἰς Παλαιόπολιν, διότι ἐκλεγείναι ἀρχιεπίσκοπος Φιλαδελφείας

*) Ἰερός.

ἔφυγεν ἐντεῦθεν μὴ καταλιπὼν τὴν μονὴν ἔρημον. Ἀφῆκε διάδοχον αὐτοῦ τὸν ἴδιον ἀνεψιὸν Ἀρσένιον Καλοῦδην λόγιον καὶ τοῦτον Κρήτα ἐφημέριον ὄντι πρότερον τοῦ ναοῦ Ἰάσονος καὶ Σωσιπάρχου. Διετέλεσε καὶ οὗτος ἐνωρίτερον καθηγητὴς τοῦ Κουτουριανοῦ φροντιστηρίου (1553—1561) ὄν καὶ δεινὸς ἱεροκῆρυξ. Ἐλθὼν εἰς Κέρκυραν ἐγένετο ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων ἐγγὺς τῆς Παλαιοπόλεως παρὰ τὸν ἀνεμόμυλον. Μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ Βλάχου ἦλθε εἰς Παλαιόπολιν καὶ ἐγένετο ἠγοούμενος ταύτης. Τούτον καθὼς καὶ τὸν Βλάχου ἐγνώρισαν οἱ Spon καὶ Wehler (Σπόν—Βέλερ) μνημονεύσαντες καὶ τῆς ὡσαύτως πλουσίας βιβλιοθήκης αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἐν Παλαιόπολει αὐτοῦ διαμονὴν ἐπέφερε καὶ βελτιώσεις καὶ ἀνακαινισμοὺς, ἀνεγείρας καὶ κελλίον νέον ὡς συνάγεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης

*Ἀρσένιος ἱεὸς Καλοῦδης κῆρς
αἴσια οἴζων
μητροί Θεοῦ Μαρίμ ἤρατο
τόνδε δόμον. ΑΧΠ. 1)*

Τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην καθ' ἣν ὁ ἱερεὺς Καλοῦδης προΐστατο τῆς μονῆς φαίνεται ὅτι αὐτὴ ἤμαζε διότι τῆς ἐποχῆς ταύτης φέρονται καὶ τάφοι ἐν τῷ διαπέδῳ τῆς ἐκκλησίας τῶν ἐτῶν (ΑΧΟΑ) 1674 καὶ 1671, οὗτινες εἰσὶ καὶ οἱ παλαιότεροι τῶν νῦν ὁραθῶν μετὰ τινος ἄλλου ἀχρονολογήτου φέροντος Βενετικὸν οἰκόσημον. Τῆς ἐποχῆς ἴσως ταύτης εἰσὶ καὶ τινες τῶν κοσμήσεων τοῦ ναοῦ αἰτινες ἀσφαλῶς εἰσὶ προγενέστεραι τοῦ 1716 ἔτους, καθ' ὃ ἐγένετο ἡ δευτέρα μεγάλη πολιορκία τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, σωθείσης διὰ τῆς ἀνδρείας τοῦ Σαλεμβούργου καὶ τῆ βοήθειά τοῦ Ἁγίου ὡς πιστεύεται. Ὅτι αἱ κοσμήσεις αὗται εἰσὶ προγενέστεραι τοῦ 1716 ἔχουσι δειγμάτων τρανά τῆς βαρβαρότητος τῶν Τούρκων ποιηθέντα ἐπὶ τῶν τοιχογραφιῶν διὰ τῶν λογιισμῶν. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ἐκκλησία κατὰ τὴν πολιορκίαν ταύτην ὑπέστη ἱκανὰς κατεστραφῆς ἀπολέσασα πολλά ἐκ τοῦ προτέρου κόσμου αὐτῆς. Ἐν τοῖσι ἐξηκολούθει γὰρ ἔχη κτήματα ἱκανά, τὰ ὁποῖα βραδύτερον ἐδημιούθησαν. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων ἡ ἐκκλησία αὕτη ὑπέστη δεινὸν πλήγμα ἀφαιρεθεισῶν τῶν πατρωνειῶν (jus patroniati) αὐτῆς μετ' ἐκείνων τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τῶν Μωραΐτων καθὼς ἀναφέρεται ἐν τινι ἐγγράφῳ (Ἐγγράφον 19ον τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1797 πρβλ. Θεοτόκη σελ. 230 Τομ. Β. Δημοκρατούμενοι Γάλλοι) σοφισμένῳ ἐν τῷ ἀρχεῖῳ Κερκύρας. Φαίνεται δὲ ὅτι δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ μετέβαλον τὸν ναὸν εἰς ἀχρονῶνα συσσωρεύσαντες ἐν αὐτῷ πλήθη ἀχρονῶν. Ἐπιδεικνύονται ἀκόμη ἐν τῇ ξυλίνῃ στέγῃ τοῦ ναοῦ λείψανα τροχαλίων καὶ τεμάχια χονδρῶν σχοινίων, δι' ὧν ἀνύφον τὰ δέματα τοῦ ἀχρονῶν. Μετὰ τὴν φυγὴν τῶν Γάλλων φαίνεται ὅτι ἐδιορθώθη ἐκ τῶν ἐνόντων περὶ τὸ 1800—1801 ὁ ναὸς οὗτος, ἀλλ' ἄνευ πλέον σοβαρῶν φροντίδων, διότι

1) (1860). Κατὰ τὸν χρόνον γενικῶς τοῦτον (1600—1680) φαίνεται ὅτι ἀνωκοδομήθη καὶ τὸ μέγα κωδωνοστάσιον περικλειὸν τὸν χώρον τῆς εἰσόδου τῆς μονῆς εἰς ἣν εἰσῆρχοντο διὰ τῆς θύρας τοῦ κωδωνοστασίου. Τὰ δὲ κελλίδια αὗτα δὲν ὑφίστανται νῦν κρημιτισθέντα, εὐρίσκοντο εἰς τὸ νότιον μέρος τοῦ ναοῦ ἐντὸς τοῦ περιβόλου.

ἔπαυσε γὰ ἀνήκη εἰς τὴν πόλιν ἢ εἰς τινὰ ἀδελφότητα μεταβιβάσθεισα εἰς τὴν οἰκονομίαν Πιέρηδων. Τῷ ὄντι δὲ κατὰ τὸ 1798 δι' ἐγγράφου ἀπὸ 19 Ἰανουαρίου (ἐγγράφ. 115 πρβλ. Βουλγαρη σελ. 229) ὁ ναύαρχος Breyer κρίνον ὅτι ἡ νῆσις τοῦ Βίδου (Daidis) ἦν οἱ Γάλλοι μετωνόμασαν εἰς νῆσον τῆς εἰρήνης (Ile de la paix) ἦν κτητὴν ἀμυντικὸν ἔρρισμα ἀφῆρσε τούτην ἀπὸ τῆς οἰκονομίας τῶν Πιέρηδων δούς αὐτοῖς ἀνταλλάγματα τινὰ ἐν εἰς καὶ τὸν ναὸν τοῦτον τῆς Παλαιοπόλεως στερηθέντα πρότερον τῶν πατρωνειῶν αὐτοῦ. Ἴσως δ' ὁ ναὸς οὗτος τῆς Παλαιοπόλεως ἐδόθη αὐτοῖς ἀντὶ τοῦ ἔτερου ἐν τῇ νησίδι τοῦ Βίδου τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγ. Στεφάνου τοῦ θεωρουμένου παλαιότατου, ὁ ὁποῖος φαίνεται ἐκρημνίσθη ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ἀνήκε δὲ πρότερον ὁ μικρὸς ναὸς ὡς καὶ ἡ νῆσις Βίδος (Πτυχία) ὡς ἰδιοκτησία τῆς οἰκονομίας Κόρνετ μεταβιβάσθει δι' ἐμφυτεύσεως, τῇ οἰκονομίᾳ τῶν Πιέρηδων. Ἦν δ' οὗτος κατάφυτος ἐξ ἐλκίων καὶ κατάσκιος ἐν τῶν κέντρων τῆς θερινῆς τῶν Κερκυραίων ἀναμνηστῆς. Τὰς εἰκόνας δὲ τοῦ ναοῦ τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου τοῦ Ἁγ. Στεφάνου φυλάττει, ὡς γράφεται, ἡ οἰκονομία Πιέρηδων εἰς τὸ ἐν Κουραμάδων παρεκκλήσιον αὐτῆς. Τῆς Παλαιοπόλεως ὁμοῦ φαίνεται ὅτι δὲν ἐσώθησαν πολλά ἱερὰ ἀντικείμενα οὐδὲ καὶ εἰκόνες, ἐκτὸς τοιχογραφιῶν τινῶν. Ἐν τοιαύτῃ δὲ ἀθλίᾳ μορφῇ εὑρεται σήμερον ὅπως παρελήφθη ὑπὸ τῶν Πιέρηδων ἐκτὸς τινῶν βελτιώσεων ἀσημάντων, ἐπενεχθεισῶν ὑπὸ Βενεδικτοῦ Πιέρρη (1801). Δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἐγκαταλελειμμένη οὖσα, οὐδὲν σήμερον σώζει ἐκ τῆς ἀρχαίας αὐτῆς εἰμὴ ἐλάχιστα τοιχομικὰ μέρη. Πλὴν συγκεντρωτὴ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐλάβειαν τῶν κοιτῶν τῆς νῆσου, οἱ ὁποῖοι ἐν τοῖς ἐρείπεισι τούτοις διαβλέπουσι τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν αὐτῶν καὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν προγόνων, διαφυλάττοντες ἐπιμελῶς καὶ μεταδίδοντες εἰς τὰς νεωτέρας γενεάς τὸν ἐκ παραδόσεως σωθέντα θρύλλον περὶ τοῦ ἐν τοῖς ἱστογείοις αὐτοῦ εὐρίσκουμένου ναοῦ τῆς Κερκύρας καὶ τοῦ τάφου αὐτῆς τῆς πρώτης βασιλίδος καὶ ἀγίας αὐτῶν 1).

Ν. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΣΠΑΣΜΕΝΑ ΜΑΡΜΑΡΑ

*Ἄν μὲ πληγώσῃ ἔνας ἀδιάφορος
ποῦ νοιώθει τὴν καρδίαν μου ξένη,
θὰ τὸν πληρώσω μὲ τὸ μῦθόν μου
κι' ὁ πόνος μου θὰ ξεθυμαίνῃ.*

*Μ' ἂν μὲ πληγώσῃ ἔνας π' ἀγάπησα
καὶ δὲν μπορῶ γὰ τὸν μοῖσῶν,
θὰ μὲν ἀγάπην ὁ πόνος μου,
ἀγάπην ὅσο κι' ἂν ζήσω.*

Ω. ΠΟΛΕΜΗΣ

1) Ὑπάρχει καὶ νῦν ἐτι ὁ θρύλος ὅτι εἰς τὸ βάθος τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε κατακόμβη εἰς ἣν καθήρχοντο διὰ κλίμακος, μέσῳ καταπακτῆς. Καὶ ἱστορία μάλιστα θρυλικὴ καὶ ἄλλα πάμπολλα λέγονται περὶ τῶν ὑπογείων νεκρικῶν βασιλικῶν οἰκήσεων. Περὶ αὐτῶν σχετικὰ ἀναφέρομεν ἐν τῇ ἐξηγητικῇ τῆς οἰκοδομικῆς τοῦ ναοῦ (Β' μέρος, τεχνικόν).

Ἡ Παρισινὴ καλλιτέχνης Yvette Andreyor
Πρωταγωνίστρια τοῦ μεγάλου κινηματογραφικοῦ οἴκου Γκωμόν.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ

Ἡ φιλία συχνά εἶναι ὁ πρόλογος τοῦ ἔρωτος· συχνότατα ὁμοῦ ἡ προσοψίς του.

— Ὁ ἔπος ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι ἀδελφός τοῦ θανάτου. Καὶ ὁμοῦ τὸ ὄνειρον μὴ δὲν εἶναι ἀδελφός τῆς ζωῆς;

— Τὸ πλῆθον ἀσημάντων πράγμα μᾶς γίνεται πολὺ ἀφορμὴ γὰ φιλοσοφῆμεν. Εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τὸ κάθε τι παρουσιάζεται καὶ μὲ τὴν ἀντίθετόν του ὄψιν. Ὅ,τι κἀμνε τὴν ἀξίαν τοῦ ἐνός, ἀποτελεῖ τὸ ἐλάττωμα τοῦ ἄλλου. Ἐν παλαιῶν ὑπερήφανον ρητὸν τῆς οἰκονομίας μου λέγει: «Σπάζω, ἀλλὰ δὲν λυγίζω». Προχθὲς ἀνεγίνωσκα εἰς μίαν ρελιάμαν σκληρῶν καπέλλων: «Λυγίζου, ἀλλὰ δὲν σπάζου».

— Ἡ μεγαλειτέρα ἐξουσία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐκείνη, ἣν διαθέτει ἐπὶ τῆς ἰδίας ζωῆς του.

— Οὐδέποτε μία ἀληθῆς συμφορὰ εἶναι φλύαρος· τὸ πρότεστον σύμπτωμα ψυχῆς ὀδυνομένης εἶναι ἡ ἀποσκίτησις τῆς ἀπὸ παντὸς ἐγκοσμίου. Μὴ λησμονῶμεν ἐν τούτοις, ὅτι καὶ ἡ σιγὴ κέκτηται τὴν εὐγλωττίαν τῆς, ὅπως καὶ ἐν βλέμμα ἄφωνον ἐν τῷ θεσπεσίῳ λυρισμῷ του. Σιγὴ εἶναι καὶ ὁ θάνατος· ἀλλ' ἡ Ἀθανασία, ὁμιλοῦσα δι' ἐκείνης, ὁποῖαν ἀφάνταστον ποίησιν ἐναρμονίζει εἰς τὸ αἰώνιον μου· σούγνημα τῆς οὐρανιας γαλήνης;

— Ἡ μήτηρ εἶναι ὁ ἐπὶ γῆς Θεός· δι' αὐτὴν δὲν ὑπάρχουσιν ἄθεοι.

— Τὸ φίλημα τῆς μητρὸς ἀποδίδει ζωὴν καὶ φέρει εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὸν προγεγραμμένον ἀκόμη ἐκ τοῦ κόσμου!

— Τὸ παρελθόν! ὦ, αὐτὸ τὸ παρελθόν! Ὁ ἀνθρώπος θὰ ἦτο περισσότερο εὐτυχής, εἴαν δὲν εἶχε μνή-

μην. Ἡ ἀνάμνησις, ἰδοὺ ἡ τιμωρία εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

— Πόσον ὀφείλει τις γὰ σέβηται τὴν ἀξίαν τοῦ ἄλλου ἐλευθερίαν! Πρὸ παντὸς πᾶς ἄνθρωπος πρέπει γὰ εἶναι ὁ ἀγαθὸς ἄγγελος τῆς ἐλευθερίας διὰ τοὺς πλεόντας εἰς τὰ σκοτῆ τοῦ ἔρωτος. Καὶ ἂν διὰ τὰ ἄτομα ἰσχύη ὁ ἄγραφος οὗτος τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ νόμος, πολὺ περισσότερο ἰσχύει διὰ τοὺς ταῦτ' ἔχοντας τὰ αἰσθηματὰ των ἢ τὰς σκέψεις των.

— Ἡ ἀληθινὴ καὶ τιμὴ ἀγάπη εἶναι ἰκανὴ γὰ σέβησθαι ὅλα τὰ φῶτα τοῦ πνεύματος, καὶ μόνον ὅ,τι φαίνεται ὄρατον καὶ βεβαιότερον εἶναι τὸ ἀρέσκειν εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας.

— Πνεῦμα καὶ αἰσθημα, ὡς ἐξιδανικεύεται παντὸς ἀγαπῶντος τὸ αἰσθημα, ἀδύνατον γὰ μὴ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν παλαιὸν καὶ γνήσιον ἔρωτά του. Ἄπαξ ἀγαπᾷ τις εἰς τὸν κόσμον καὶ ὁ πρῶτος ἔρως οὐδέποτε λησμονεῖται.

ITALA-MARIA ΠΑΠΑΔΑΚΗ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εἰς ἀχρεῖον παρασημοφορημένον.

*Δὲν βλέπω τί ἐχρειάζεται τάχα
στὰ στήθια σου ὁ σταυρός.
Μία πινακίδα σοῦ ἔφθανε·
«Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς...»*

Εἰς κρῦον ἀστειολόγον.

*Τόσο κρῦα τ' ἀστεία του ἤθελε γὰ σκοροπᾶν
δοῦν κι' ὁ ἴδιος πούνησε, τὰ τίνανε καὶ πᾶν.
ΣΑΤΑΝΑΣ*

Τέχνη και Φιλολογία.— Δύο καλά.— Ήχοι και στροφές.— Τα νεοελληνικά ποιήματα.— Λόγοι και Δημοσίον ταμείον.— Καλλιτεχνικός εξοραϊσμός.— Μελλοντικά σχέδια.— Βλέφαρα και μάρμαρα.

ΣΧΑΤΩΣ παρατηρήθη εν ευχάριστον γεγονός διά την φιλολογίαν μας. Κατά τας διδομένας συνουσίας και έρασιτεχνικώς έσπερίδας παρεισάγεται και ή άπαγγελία ελληνικών ποιημάτων. Διά την κοινωνίαν μας, ήτις τηρεί άξιοπρεπή, άφρονον ήμπορεί νά είπη τις στάσιν και άπόστασιν άπέναντι και αύτων έτι των κορυφών του Νεοελληνικού Παρνασσού, ή κατά δόσεις τροφοδοσία των έμπνεύσεων θά προσεγγίση αύτους διά της μεθόδου του εισαγομένου βιθμηδόν συρμού εις γνωριμίαν με τους ποιητάς μας, τους μη άναγνωσκομένους όσον έπρεπε. Αυτό είνε τό έν καλόν. Τό άλλο είνε ότι μιά καλή άπαγγελία διακόπτει την μονοτονίαν συνεχών μουσικών έκτελέσεων ή σχολιασμών διαλέξεων ή παραστάσεων σοβαρών έργων.

Ήρπει νά συγχωρή τις τους καλλιτέχνας οι όποιοι άπεφάσαν νά συνενόσουν τους ήχους του όργάνου και τό μετάλλιν της φωνής των προς τας στροφάς τας ποιητικάς. Η κ. Παξινού, ο κ. Λυκούδης προσέβησαν ήδη εις την καινοτομίαν. Έπίσης κατά τό πολιτικόν μνημόσυνον του Μαρίλλη έγένοντο άπαγγελίαι, εις δέ την έσπερίδα του «Παρνασσού» έγένετο και καλλιτερον. Άπαγγελία με υπόκρουσιν. Ητο όσον εδομορφος ο άρμονισμός της παλλομένης συμπαθοϋς φωνής της δεσποινίδος Διαμασκηνού με τό βιολί και τό πιάνο! Και φαντάζεται κανείς τί άπόλαυσις αισθητική θά είνε μία άπαγγελία — ρυθμική άπαγγελία— με υπόκρουσιν άρπας ή βιολοντσέλου ή άρμονίου! Οι μουσουργοί μας άς εκλέξουν τά όραιότερα και κα τ α λ λ η λ ό τ ε ρ α — τονίζομεν την λέξιν— ποιήματα των αισθηματικώτερων ποιητών μας και άς γράψουν μίαν σύνθεσιν. Δέν θά εργασθούν ούτω μόνον μουσικώς, αλλά και θά ζωντανεύσουν την νεοελληνικήν ποιήσιν. Ο κ. Καλομοίρης έδωσε τό σύνθημα με την «Λήθη» του Μαρίλλη. Προσοχήν θά συστήσομεν μεγάλην νά μη γράψωσιν υπόκρουσιν διά ποιήματα μεταφυσικά, μαλλιαρά, φιλοσοφικά, δυσνόητα. Έκεινα είνε μόνον διά νά διαβάζονται. Η άπαγγελία πρέπει νά μάς θίγη την καρδιά και ή μουσική νά μάς διαθέτει ψυχικώς ούτως, ώστε νά δεχόμεθα τους παλμούς της φωνής άδελφομένους με την άρμονίαν των ήχων. Άν γίγη αυτό, θά έπακολουθήσιν και άλλο καλλιτερον. Θά λείψη ή προσφυγή εις Γαλλικά ποιήματα, τά όποια όφείλομεν νά όμολογήσομεν ότι και όρατα άπαγγέλλονται και όποκρούσεις ύπάρχουν δι' αυτά άρισται— διατί όμως νά μη δημοιοργηθή ελληνική τέχνη άπαγγελίας μεθ' υπόκρουστος; Καιρός νά λείψη ή επίδειξις γλωσσομαθείας. Οι Έλληνες διά τους Έλληνας.

Άλλοτε οι άνθρωποι των γραμμάτων και ή Δημοσίος ύπηρεσία σπινώτατα ήρχοντο εις επικοινωνίαν. Έλάχιστοι άνθρωποι των γραμμάτων διωρίζοντο ύπάλληλοι και αυτοί δι' ύπηρεσίας άς προσέ-

φρασαν εις τό κόμμα. Άλλά και ή ύπηρεσία των ήτο βραχίβιος, διότι οι αντίθετοι ερχόμενοι εις την έξουσίαν τους άπέλυον. Ο Βλάχος, ο Ραγκαβής, ο Ροΐδης διεκρίθησαν ως ύπάλληλοι. Άλλοι όμως κατέλαβον θέσεις άκαταλληλους. Ο Παρόχος λ. χ. διετέλεσε πρόξενος Ταϊγανίου, ο Άγγινος λογιστής εις τό Έλεγκτικόν Συνέδριον, ο Συνοδινός έπαρχος. Οι άνθρωποι των γραμμάτων εθεωρούντο άργόμισθοι. Τώρα τά πράγματα μετεβλήθησαν. Ίκανοί λόγοι και ποιητάι διωρίσθησαν — άνευ μάλιστα προσόντων — εις θέσεις εύτηγώς καταλλήλους. Έκτός του κ. Παλαμά όστις κατήντησεν Ισόβιος γραμματεϋς του Πανεπιστημίου, και των κ. κ. Δροσίνη και Πολέμη, εσχάτως οι κ. κ. Βλαχογιάννης, Κ. Χατζόπουλος, Παπαντωνίου, Ροδοκανάκης, Μαλακάσης, Σταματίου, Ζερβός ετοποθετήθησαν εις διαφόρους θέσεις. Άς εύχηθώμεν νά μη περιορισθί έως έδω ο αριθμός των μισθοδοτούμενων λογίων.

Ο κ. Γ. Τακωρίδης, του όποιου εξητήθη ή γνώμη διά τά πολυ μελλοντικά σχέδια του κ. Μώsson άπεφάνθη ότι απαιτείται και καλλιτεχνικός εξοραϊσμός των σχεδιαζομένων πάρκων και πλατειών. Άφού δέν κατορθώθη νά άνεγερθί ή Εθνική Πανακοθήκη, δι' ήν και γρήμη ύπάρχει και οικόπεδον, άφού δέν κατορθώθη νά διασκευασθί ο κυροσβεστικός σταθμός εις αίθουσαν της Διαρκούς Καλλιτεχνικής Έκθέσεως δι' ήν έπρονόησεν ο ηρημισθείς πρό πολλού νόμος, — άνάγκαι καλλιτεχνικαί οι όποια πρό πολλού έπρεπε νά είχαν πληρωθί — νά όμιλήσωμεν περί των μεγαλεπήβολων σχεδίων του Άγγλου αρχιτέκτονος είνε υπερβολική όφέλεια.

Κατά τας τελευταίας ήμέρας του έτους παρατηρείται πάντοτε μία λογοτεχνική κίνησις, προς άποζημίωσιν της κατά την διάρκειαν του έτους πενιχράς παραγωγής. Έκτός των ήμερολογίων, εις ά συγκεντρώνται εργασία άξία λόγου, παρτίσσονται εις τας προθήμας; πικραία έργα κατάλληλα διά δώρα και άνάμνησιν εις αυτά τά «άρτι έκδοθέντα». Έφ'ετος δύο τόμοι ποιητικοί άνεφάνησαν των γνωστοτέρων και συμπαθών Διοσκυρών της νεοελληνικής ποιήσεως, Δροσίνη και Πολέμη. Τα «Κλειστά (βλέφαρα) του πρώτου, τά «Σπασμένα μάρμαρα» του δευτέρου. Παραμένον μετ' αυτών των παλαιότερων και νεωτέρων, της μέσης ούτως ειπείν εποχής, πάντοτε οι όσμενοί, οι ειλικρινεϊς λαξευτοί του στίχου, μη παρασυρθέντες από καμμίαν σχολήν — και ρομαντικοί και νεωτερισταί — καλλιτέχνη του αισθητήματος και της σκέψης εν άρμονικώ συνδυασμώ. Ο πρώτος μεταλλιοϋχος ήδη, ο δευτερος ύποψήφιος — ο πιθανώτατος — διά τό μετάλλιον του λήγοντος έτους.

Τυπογραφική άβλεψία. Διά μίαν δεσποινίδα ή όποια έχει την άδυναμίαν νά τραγουδή μετ' έμποδίων, έγράφη εις έφημερίδα ή έξής κριτική: «Η δεσποινίς άπέδειξεν ότι είνε όντως καλλιτέχνης του άσθματος».

ΔΑΦΝΙΣ

Τό Πάνθεον του Πολέμου

Εις τό Παρίσι άνεγείρεται μεγαλειώδες Πάνθεον του πολέμου, όπερ θά εγκαινιασθί άμα ύπογραφή ή ειρήνη. Στρατιά καλλιτεχνών εργάζεται από διέτις. Τό οικοδόμημα είνε Έλληνικού ρυθμού, τό κυριώτερον δέ μέρος άποτελείται από έν Πανόραμα κυκλικόν με 180 μέτρων περιμετρον και με έξώστην εις δύο πατώματα. Άποτελείται από τέσσαρας διαδοχικάς σκηνάς σχηματιζούσας πελώριον δακτύλιον και περιλαμβανούσας όλα τά μέρη, εις τά όποια συνήφθησαν αι σπουδαιότεραι μάχαι. Εις τό μέσον ύφύεται περίλαμπρος Νίκη κυκλομένη από όμνιώματα ήρώων, πέντε χιλιάδες προσωπογραφιών άξιωματικών και στρατιωτών, άξιωθέντων τιμητικών διακρίσεων, αντικριθί της Πανακοθήκης των Γενναίων όρθούται μεγαλοπρεπώς τό Μνημειον των Πεσόντων πρό του όποιου γυνή μελανειμονούσα προσεύχεται. Η άνέγερσις του Πάνθεου έστοίχισεν 1.000.000 φρ.

Αυτοκτονούν τά πτηνά;

Υπάρχουν παραδείγματα αυτοκτονίας των πτηνών. Ίδου έν? Ο περιόρημος σύνθετης Σαιν-Σαιν ειχεν ένα σπουργίτην έντός κλωβού· άλλ' ήτο άδύνατον νά ύποφέρη την αλμυλωσίαν. Έξηγιέτο εις ματαία; άποπείρας νά εκφύγη των συρμάτων. Ο σπουργίτης επήγγη εις τό δοχείον του νερού. Τόν ειδον νεκρόν με τό κεφάλι βυθισμένον έντός του ύδατος. Η στάσις του σώματος έντελώς άφύσικος, απέκλειε π'ασαν ύπόθεσιν δυστηγμάτος.

Η τραυματισμένη Μητρόπολις.

Διά την Μητρόπολιν των Ρέιμς την ύπό των Γερμανικών όβίδων σχεδόν καταστραφείσαν, έγράφησαν πολλά. Η καταστροφή εν τούτοις δέν είνε τωαύτη, ώστε ν' αποκλειέται ή επιδιορθώσις. Άλλά πρέπει νά γίνη τωαύτη ή νά μείνη ως έχει. Ο Ροντέν ειχεν άποφανθί ότι π'ασα επιδιορθώσις της Μητροπόλεως θά ήτο ίεροσυλία. Νά μη θιγθί και νά καταστή προσκύνημα — ύπερ της ιδέας αυτης εκηρύχθη και ο Ροστάν, ο Βεράρεν, ο Ρισπέν. Ορθότατα δέ παρατηρεί ο αρχιτέκτων Ζουρνταίν: «Ούδεις θά έσκέπτετο ν' άποτελειώση μίαν ήμιτελή τραγωδίαν του Αισχύλου, νά συμπληρώση την ήρωωτηριασμένην Άφροδίτην της Μήλου, νά προσέση κεφαλήν εις την Νίκην της Σαμοθράκης. Διατί λοιπόν νά επιδιορθωθί ή Μητρόπολις της Ρέιμς; Τό σεβάσιμον αυτό φάσμα πρέπει νά παραμείνη εις ήν κατάστασιν ύπάρχει.» Αντιθέτου γνώμης είνε ο συγγραφεϋς Λαβεδόν και ο δήμαρχος της Ρέιμς.

Φωτογραφία και ύποδήματα.

Τό μόνον πράγμα που δέν επιδέχεται λογικήν είνε ή μόδα. Περιεργότατη είνε ή τελευταία Άμερικανική μόδα, καθ' ήν Άμερικανίδες ένεφανίσθησαν εις κοσμικήν συγκέντρωσιν φέρονσαι επί των ύποδημάτων των... φωτογραφίας προσφιλών των προσώπων. Ο νεωτερισμός δέν είνε βέβαια πολύ κολακευτικός διά τά πρόσωπα, τά όποια κατεβιβάσθησαν έως εκεί. Άν

επεκταθί ο συρμός αυτός, θά καταργηθί και ή φράσις «Σέ γράφω στα παπούτσια μου».

Οικία αντιμικροβιακή.

Ο δόκτωρ Κάντις εν Χριστιανία καταγίνεται πρό πολλού εις την κατασκευήν οικίας, εν τη όποία ή εισχώρησις μικροβίων νά είνε τελείως άδύνατος. Έχον ως ύπόδειγμα την εν Ύοχογάμα διά τόν αυτόν σκοπόν κατασκευασθείσαν ύπό Ιατροϋ τινος οικίαν, έπολλαπλασίασε τά προληπτικά μέσα, εγκραστησας εις τας διόδους του άερος εν τοις δωματίοις συσκευάς περιεχούσας διαλύσεις αλάτων και διαφόρων άλλων ύγρων, άπανα έπέχουν ήσειν παγίδων των μικροβίων.

Ο κινηματογράφος και τά παιδια.

Φαίνεται ότι επίκειται ή λήψις νομοθετικών μέτρων κατά του κινηματογράφου, διά νά παύση νά γίνετα διδάσκαλος του εγκλήματος με τά διάφορα άστυνομικά δράματα. Εις την Παρισινήν Ακαδημίαν των Ηθικών και Πολιτικών Έπιστημών ο νομικός κ. Παϋλος Νουρισόν άνέγγωσεν ενδιαφέρουσαν μελέτην περί της «Επιδράσεως του Κινηματογράφου επί της Νεολαίας». Ο κ. Νουρισόν, με πειστικωτάτας παρατηρήσεις και παραδείγματα, κατέδειξε πόσον όλεθρία είνε ή επίδρασις της όδόνης επί των παιδιών και έτόπισε την άνεπιρκεϊαν των νομοθετικών μέτρων προς π'οφύλαξιν των, καταλήγων δέ εξήγησε ν' άπαγορευέται ή προβολή ταινιών άστυνομικών ή σόκιν, αιτινες εξαπτουν επικινδύνως την παιδικήν φινεασίαν.

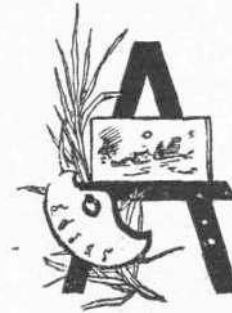
Ανδρική κακογλωσσία.

Οι Άμερικανοί δέν διακρίνονται πολύ-πολύ διά την γαλαντασίαν των. Συνήθιζον νά λέγουν την αλήθειαν και προς τό όραϊον φύλον, χτυπητά και τσεκουράτα. Άκούσατε, επί παραδείγματι, τί έγραλε των Άμερικανίδων ο κ. Κάρολος Σάου, καθηγητής της φιλοσοφίας εις τό Πανεπιστήμιον της Νέας Ύόρκης: «Η γυναίκα, ειπεν εις ένα από τά τελευταία μαθήματά του, δέν άποτελεί άνεξάρτητον προσωπικότητα, ίκανήν διά μεγάλας θυσίας και δι' έργα άλτροϋισμού. Ως εκ τούτου, ούδέποτε είνε δυνατόν νά ριζωθί μεταξύ γυναικών τό αισθημα άληθούς και ειλικρινούς φιλίας. Η ματαιοδοξία, ο εγωϊσμός, ή άκατάσχετος τάσις προς κακολογίαν, ή ζηλοτυπία δέν επιτρέπουν την ανάπτυξιν τωούτου αισθητήματος. Αί γυναικείαι Λέσχη, αι καθημερινώς πολλαπλασιαζόμεναι εις τας Ηνωμ. Πολιτείας, έχουν μεταξύ άλλων και τόν σκοπόν νά αναπτύξουν τό αισθημα της φιλίας μεταξύ των γυναικών. Ματαία όμως προσπίθεται. Λότι ούδέν άπολύτως δυνατόν νά μεταβάλη την γυναικείαν φύσιν. Μέσα εις τους άσπασμούς που άνταλλάσσουν μεταξύ των αι γυναίκες, ένας βαθύς παρατηρητής διακρίνει τό μίσος.»

Άφού τέτοια πράγματα λέγονται διά τας Άμερικανίδας, αι όποια θεωρούνται ως εξαιρετικαί γυναίκες τί πρέπει νά λεχθί διά τας όμοφύλους των του Παλαιού κόσμου;

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΣ „ΤΕΧΝΗ“

ΝΤΙΚΤΥΠΟΣ της Διαρκούς Καλλιτεχν. Εκθέσεως ανέκυψε μία ομάδα καλλιτεχνών. Υπό τὸ ὄνομα «Τέχνη» ἠνώθησαν καὶ διοργάνωσαν ἐκθεσὶν ἰδίων ἔργων, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ «Ἐλευθέρου Τύπου». Οἱ καλλιτέχναι αὐτοὶ εἶνε 1, οἱ ζωγράφοι Π. Βυζάντιος, Σ. Καντζίκης, Α. Κογεβίνας, Ν. Λύτρας, Κ. Μαλέας, Ν. Ὁθωναῖος, Κ. Παρθένος, Ο. Περβολαράκης, Φ. Στεφανόπουλος, Π. Τριανταφυλλίδης, Ο. Φωκᾶς καὶ οἱ γλύπται κ. κ. Γρ. Ζευγώλης καὶ Μ. Τόμπρος. Συγκεντρώσαν 137 ἔργα, ἐκ τῶν ὁποίων ὁμις ὀλίγα εἶνε τὰ διὰ πρώτην φοράν ἐκτεθειμένα.

Δύναται ἡ ἐκθεσις τῆς ομάδος νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐκθεσις **νεωτεριστικῆ**. Ἐνας σετσοιονισμὸς ἐπικρατεῖ καὶ—ἐπόμενος—ἕνας ξενισμὸς. Γενικῶς ὁ κυριαρχῶν ὄχι μόνον λόγῳ ἀριθμοῦ ἔργων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν ἑλληνισμὸν εἶνε ὁ κ. Ὁθωναῖος. Ἀντάρται τῆς τέχνης εἶνε δύο, παράδοξοι διὰ τὴν τεχνολογίαν, ὁ κ. Παρθένος κατὰ πρότερον λόγον, ὁ κ. Κογεβίνας κατὰ δεύτερον. Ποιητικότερος ὁ κ. Μαλέας. Ὁ κ. Βυζάντιος ὁ κομψότερος. Ὁ κ. Λύτρας ὁ μοναδικὸς προσωπογράφος τῆς ἐκθέσεως. Ὁ κ. Περβολαράκης μὲ τὰ σκίτσα τοῦ ὀπίσθου προσώπου τῆς ἐλαφρᾶς ζωγραφικῆς—κατὰ τὸ ἐλαφρᾶς φιλολογίας. Ὁ κ. Τριανταφυλλίδης, ὁ μετριοφρονέστερος. Οἱ ἄλλοι ἵσχυρον ἢ δὲν ἵσχυρον, τὸ ἴδιο κίνει. Ἐκ τῶν γλυπτῶν, ὁ κ. Τόμπρος μονοκρατορεῖ μὲ τὰς προτομὰς, ὁ κ. Ζευγώλης ἰδιόρρυθμος μὲ τὰ σατυρικὰ σκίτσα.

Μόλις εἰσερχόμεθα εἰς τὴν αἴθουσαν ὑπάρχει ἕνας κακοφτιασμένος καὶ τεμπέλης κέρβερος—ἕνα ἄσχημο σκυλί, εἰς μίαν στίσιον ἀντιαισθητικῆν. Εἶνε ἔργον τοῦ κ. Καντζίκη. Ἀστυχῶς καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων τοῦ δὲν εἶνε κατ' ἐξοχὴν λόγον. Αἱ «Ἀνεμότρατες» σκληρότατον. Οἱ «Χωρικοί» πλήρως ἀσαφίας.

Ὁ κ. Κογεβίνας ἐκθέτει διὰ τετάρτην ἢ πέμπτην φοράν τὴν Σαντορίνην, ἡ ὁποία μὲ τὸ κτιπητὸν χρῶμα καὶ τοὺς ἀκατεργάστους ὄγκους τῆς ὡς ἐν βάρους ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ θεατοῦ μᾶζι μὲ τοὺς βράχους τῆς Παλαιοκαστριτίσης. Ἐνας μικρότερος πίναξ τῆς Σαντορίνης εἶνε πολὺ προτιμώτερος. Τὸ «Πεῦκο» ξενικώτατον. Ἡ «Μοῆ τῶν Μεγάλων Σπηλαίων» καλὴ, ὡς καὶ τὸ ἴπ' ἀρ. 24 τοπεῖον Κερκύρας τὸ βρεχόμενον ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἐν ἂντιθέτως τὸ ἴπ' ἀρ. 29 οὐδεμίαν δίδει ἰδέαν τῆς ποιητικῆς γήσου.

Ὁ κ. Λύτρας εἰς δύο προσωπογραφίας συναδέλφων τοῦ κ. Βυζάντιου καὶ τῆς δεσποινίδος Χόρης, παρέχει δύο δείγματα ὀληθινῆς τέχνης. Ὁ κ. Βυζάντιος, ὀλόσωμος, εἶνε ἔτοιμος νὰ σᾶς χαιρετίσῃ. Ἡ δ. Χόρης πλήρης ζωῆς καὶ ἐκφράσεως ἀλλὰ τὰ δάκτυλα τῆς δεξιᾶς χειρὸς διὰ τὴν εἶνε χωρισμένα εἰς τρόπον, προκαλοῦντα σχόλια; Καὶ τὸν ἑαυτὸν τοῦ δὲν παρέλειψε νὰ μᾶς παρουσιάσῃ διὰ μιᾶς ἀυτοπροσωπογραφίας πολὺ καλῆς, ἥτις ἐτιμήθη μάλιστ' ἀστα δι' ἀγορᾶς ὑπὸ τοῦ κ. Ἰακωβίδου. Τὰ τρία αὐτὰ ἔργα ἦσαν ἀρκετὰ διὰ νὰ ἐκτιμηθῇ ὁ νεαρὸς καλλι-

τέχνης. Διὰ τὴν παραθεσὶν τὰ «Κογχύλια», τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἀπολύτως ἐκφράζουν καὶ τὰ δύο σκίτσα;

Ὁ κ. Ὁθωναῖος παρουσιάζει ἱκανὸν μέρος τῆς παραγωγῆς του, ἀρκετὰ πλούσιον καὶ ποικίλον. Κυριαρχεῖ τὸ γνωστὸν «Τάγμα» ἀπὸ τὰ καλλιτερά του. Τὸ θέρος, εἶνε ποιητικώτατος καὶ ἐκφραστικώτατος πίναξ. Ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων του, τῶν ἱμπρεσιονιστικῶν, πρωτεύει τὸ «Ποτάμι». Ὁ κ. Ὁθωναῖος εἶνε ἔπερισσότερον ἐκτιμηθεὶς τῶν ἐκθετῶν, ἀφοῦ πέντε ἔργα του ἠγοράσθησαν.

Ὁ κ. Κ. Παρθένος εἶχε πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκθεσὴν καὶ ἔκτοτε ἐξηφρονίσθη. Ἐμόναζεν εἰς κάποιαν ἐξοχὴν τῆς Κερκύρας εἶχε σχεδὸν λησμονηθῆ, καὶ δι' αὐτὸ ἠθέλησε νὰ μᾶς ἀφυστιῇ μὲ μεγάλους, πολυχρόμους καινοφανεῖς, περιέργους πίνακας. Εἰς τὰ γύρω ἄλλα ἔργα ἀποτελεῖ μίαν ἀντίθεσιν, μίαν, θὰ ἔλεγε τις, κραιωγὴν, ἡ ὁποία ἀδιόλου παράδοξον ἂν ἐξεληφθῆ ὡς παραφροσνία. Τὰ ἔργα τοῦ δὲν εἶνε νέα ὁ κ. Παρθένος, ὁ ὁποῖος ἐξήσεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ Παρίσι, εἶνε ὁ πρότος ἴσως Ἕλληνας ζωγράφος, ὁ ὁποῖος ἐνημερήθη εἰς τὸν ἱμπρεσιονισμὸν, σκεπτικισμὸν, συμβολισμὸν. Τὰ ἔργα του, ἐπιρρασμένα ἀπὸ τὸν Κόλδερ, εἶνε μαλλιῶρα. Δὲν δείκνουν ὅ,τι φαντάζεται. Διότι ἡ φαντασία παιζει μεγάλον ῥόλον εἰς τὰ ἔργα τὰ συμβολικὰ, τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν οἱ πρόδρομοι τῶν φουτουριστικῶν φρενοπληξιών. Ἐκ τῶν ἐννεαπινάκων του ὑπερέχει εἰς, ὁ «Εὐαγγελισμὸς», κάλλιστος καὶ ὡς ἰδέα καὶ ὡς ἐκτέλεσις. Ἐχει ἄλλως τε καὶ τίτλον ἐπιβολῆς, διότι ἐτιμήθη διὰ πρότερον βραβεῖον εἰς τὴν Παρισίνην ἐκθεσὶν τῆς «Art religieuse» τοῦ 1911. Κατὰ δεύτερον λόγον τὸ «Τριανταφυλλένιο καμπαναριὸν» μὲ ἀρμονικὸν χρωματισμὸν γλυκύν. Διὰ τὰ ἄλλα ἔργα τοῦ τί νὰ γράψῃ κανεῖς; Χρειάζεται ἕνας σχολιαστὴς διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τί θέλουν νὰ εἰποῦν τὰ ἀσαφῆ αὐτὰ, κτιπητὰ, ἀσχεδιάστα καὶ σκευάσματα. Λέγεται αὐτὸ πρωτοτυπία, εἶνε τέχνη, καλαισθησία; Τὸ «Τραγοῦδι», ἡ «Πευκόφυτη πλαγιά» μὲ φηγοῦρες ποῦ προκαλοῦν τὸ μείδιμα, τὸ «Πεῦκο» τὸ «Πράσινο βράδον», ἡ «Δίμνη» μὲ τὰ σίγματα τὰ ὑπενθυμίζοντα τοὺς καταστικτοὺς καταδίους, μᾶς κάμνουν νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερα. Λογικώτερος εἶνε εἰς τὰ σχέδιά του. Ὁ «Χάρος»—μῖα ὠραία ἀρχαϊκὴ κεφαλή—εἶνε πολὺ καλὸν σχέδιον καὶ εὐλόγως ἠγοράσθη διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας. Καὶ ἐν σκίτσο γυμνοῦ ἀνθρώπου παιδός, χαριέστατον.

Ὁ κ. Μαλέας μετὰ τὴν ἐν τῷ «Παρασοφῷ» συνολικῆν του ἐκθεσὶν, δὲν εἶχε βέβαια νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τίποτε νέον. Μοῦ φαίνεται μάλιστα ὅτι δὲν ἔκαμε καὶ καλὴν ἐκλογὴν τῶν σταλέντων ἔργων του. Τὰ «Σουρουπώματα» μὲ τὴν γεροντικὴν δυάδα εἶνε τὸ καλλιτερον. Ἡ Ἀκρόπολις, ἡ κεντητὴ, εἶνε νεκρά. Ἐσακολοιθεῖ καὶ ἐδῶ ὁ καλλιτέχνης νὰ βλέπῃ Συρίαν.

Ὁ κ. Βυζάντιος ἐκθέτει ἐπὶ ἔργα, φέροντα ὅλα τὴν σφραγίδα τῆς ἰδιορρυθμίου, τῆς λεπτῆς, τεχνικῆς, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἐλκυστικῆς τεχνολογίας του. Τρία ἔργα του. ἡ προσωπογραφία τῆς δεσπ. L.F. ἡ κάλλιστα φωτισμένη καὶ ἡ ἀντιθέτως σκιερὰ Μελαγχολικὴ, προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον. Ἐλπίζομεν εἰς προσεχῆ ἐμφάνισιν ὁ συμπαθὴς καλλιτέχνης νὰ μᾶς δώσῃ εἰκόνας καὶ τῆς Ἀθηναϊκῆς ζωῆς, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν δὲν λείπει ἡ χάρις καὶ ἡ κίνησις.

Ὁ κ. Φωκᾶς διὰ τὴν ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκθεσὶν;

Καλλιτεχνικὴ ἐκθεσις Ὁμάδος ἢ «Τέχνη»

Ἐργα τῶν κ. κ. Ὁθωναῖου, Παρθένου, Λύτρα, Τόμπρου καὶ Ζευγώλη.

Ανεξήγητον! Έχει τόσο καλή φήμη, ώστε να μη παρίσταται ανάγκη εμφανίσεων, όταν δεν έχει τίποτε αξιοσημείωτο: φήμη του να παρουσιάζει. Μόνον το έπ' αριθ. 133 τοπίον της: Σινάτι, παλαιόν και αυτό, ήμπορεί να αξιοθρήνεται.

Ο κ. Τριανταφυλλίδης, φειδολός, εκθέτει μόνον τρία έργα, εκ των οποίων ή προσομογραφή της δεσπ. Χ. Β. ως σχέδιον και ως χρώμα είνε καλλιστον.

Ο κ. Περιβολαράκης εις ένδεκα σκίτσα, άνευ βέβαια αξιώσεων, άλλ' άρκετά χαρακτηριστικά, δεικνύει προοδευτικήν τάσιν. Ξεχωρίζουν τό σκίτσο από τό Φάληρον, τό Μελέμι και ή Τουαλετα.

Ο κ. Στεφανόπουλος εκθέτει τή χειρότερα έργα. Υπερβολικός εις άσάρειαν. Αφθονία χρώματος, κατά στρώματα, και τίποτε άλλο. Ένώ ήμπορεί να εργασθή καλλιτεχνικώς, χάνεται εις νεωτερικώς τεχνουργίας, αί όποιαί εκμηδενίζουν κάθε τεχνικήν αντίληψιν. Σχετικώς ή «Βούλα» είνε άνεκτή.

✱

Οι δύο καλλιτέχνη οί όποιοί αντιπροσωπεύουν την γλυπτικήν, είνε εκ των μάλλον διακρινομένων νέων. Αλλά μόνον ο κ. Τόμπρος μās παρουσιάζει νέαν και ικανοποιητικήν εργασίαν. Η προτομή της Α. Μ. του Βασιλέως, εις όν και άνήκει αυτή, είνε εκφραστική, έχει ζωήν, τεχνικώτατα είργασμένη. Η του άειμνήστου Σαμάρα, προωρισμένη να στηθή έξωθεν του Δημοτικού θεάτρου, τον εμφανίζει νεώτερον έσω, άλλό διασώζει την συμπαθή φυσιογνωμίαν του' ιδίως από του πλαγιού όμοιάζει πολύ. Η ήθοποιός Ελένη Κομπότη πρέπει να είνε πολύ εύχαριστημένη από τό όμοίωμά της. Τό «δοκίμιον στην τέχνη» ή μόνη γλυπτική σύνθεσις εις την έκθεσιν—δεικνύει ότι και πρός εύρύτερους όρίζοντας ο κ. Τόμπρος είνε ικανός να άνεύξει.

Ο κ. Ζευγώλης άπέτυχε εις την προτομήν του κ. Πρωθυπουργού, την γενομένην κατά παραγγελίαν διά την Δέσχην των Φιλελευθέρων. Η καινοτομία άλλως της διοστρωφορίας εν τοις γλυπτικοίς έργοις, αισθητικώς είνε λιαν άμφισβητήσιμος. Τό άγαλμα της κ. Μ. Φραντζή και πάλιν μετεκοιμήθη. Ο καλλιτέχνης δέν άποχωρίζεται από τās εύχρηστος παστελίνας του, τās όποιας διακρίνει ή ισχύτης. Μία πανύψηλος Άφθίς είνε ή ώρασιότερα εξ αυτών.

Οι συμπαθείς καλλιτέχνη οί άποτελέσαντες την όμάδα, ως μανθάνω, δέν έχουν προσβληθή από άταραχισμόν. Θα λάβουν μέρος και εις άλλας έκθέσεις, όταν δέ επαναλάβουν την ιδικήν των θα δεχθούν και άλλων συναδέλφων έργα. Αυτό σημαίνει ότι οί όμαδισταί της τέχνης δέν είνε μόνον καλλιτέχνη, αλλά και... άνθρώποι, και δη έξυπνοι άνθρώποι.

Β. ΜΠΟΚΑΤΣΙΑΜΠΗ

Ο συμπαθής ως άνθρωπος και ως καλλιτέχνης κ. Β. Μποκατούμπης: όστις επί είκοσαετιάν όλόκληρον συνεχώς μās έχάρισε, αληθινώς άπολαύσεις με την ποιητικήν, ζήτην πιστήν, την όντως καλλιτεχνικήν

άπεικονίσιν της Έλληνικής φύσεως, όχι με έξωφρενισμούς, αλλά με μίαν αισθησιν βαθυτάτην, εξακολουθεί εργαζόμενος, μη ύστερήσας και έφείτος εις εκλεκτικήν παραγωγήν. Η δεκάτη τετάρτη έτησία έκθεσις εν τώ εργαστηρίω του μās παρουσιάζει 65 έργα, εκ των οποίων τά 23 όλως νέα. Είναι τόσον γνωστή ή λεπτότης και ή τέχνη με την όποιαν εργαζεται ο κ. Μποκατούμπης, αληθινός μύστης της φύσεως, ής άποτυπώνει τās θελκτικώτερας άπόψεις, ώστε να περιτεύη ή λεπτομερής των έργων του περιγραφή. Όλα έχουν την σφραγίδα μιας λεπτοτάτης τέχνης. Έξαιρετική εν τούτοις μνεία πρέπει να γίνη διά τό «Φθινόπωρον» μεγάλον πίνακα ποιητικώτατον, την «Δύσιν», τό «Καλαφάισμα», τά «Πεδνα του Άμαρουσίου» και διά μίαν Φαληρικήν άποψιν. Έκ των νεωτέρων πινάκων του οί περισσότεροι έχουν φιλοτεχνηθή εις την Καστέλλαν.

Η εκτίμησις των φιλοτέχνων πρός τον άριστον καλλιτεχνικήν εξεδηλώθη και πάλιν ζωηρά, διότι δεκα και έννέα έργα έπολήθησαν, άγορασθέντα υπό των κριτών Εύταξία, Δενδρινού, Σκένδεο, της καλλιτεχνικός δεσπ. Γεωργιά και των κ. κ. Γ. Βούρου, Ί. Καρούσου, Κιμ. Τριανταφύλου και Δ. Καλογροπούλου.

Σ. ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

Η δεσπ. Σοφία Λασκαρίδου είνε ή πρώτη και έως τώρα ή μόνη Έλληνίς τοπειογράφος. Ησολήθη εις όλα σχεδόν τά είδη της ζωγραφικής—μερικά σχέδια με την πένναν είνε καλλιτεχνήματα—άλλ' ή εδόκιμήσις της εις τό τοπίον είνε άναμφισβήτητος. Με ένθουσιασμόν διά την τέχνην, με εύσυνειδησίαν, άκαταπόνητος, παρουσιάζει εις τό έν Καλλιθέα εργαστήριον της όλόκληρον έκθεσιν 65 έργων, ποικιλωτάτων, εις χρωματισμούς, εις συνθέσεις και εις άπεικονίσεις της φύσεως, Έλληνικής και ξένης. Η εργασία της, συγκεντρωμένη, άποδεικνύει ένα εκλεκτόν τέλαγον, τό όποιον ήρέμα άλλ' άσφαλώς έξελχθέν, την κατατάσσει ήδη εις την πρώτην γραμμήν μεταξύ των ζωγράφων μας.

Τρία τοπεία της Βρεττανίας, ή Παρισινή συνεφρασμένη ήμερα και έν αντιθέσει φωτός ή Παλαιά Παρισινή γέφυρα, δύο άπόψεις του περιφήμου ήδη καταστάντος Μάρνη, δύο περιεργώτατοι πίνακες της Βενετίας, οί κήποι—και ή βάρκας του Λίνδο—είνε οί ώρασιότεροι, εκ των άπεικονιζόντων την ξένην φύσιν.

Οι Έλληνικοί πίνακες μās δίδουν άλλοίαν έντύπωσιν, δεικνύοντες μίαν έπιμελήν σπουδήν εις την διαφορετικήν όλως άτιμόσφιμαν και εις την λεπτότητα του χρωματισμού. Αί άπόψεις της Τήνου, του Πόρου, των Καλαβρύτων, της Αίδηψου είνε ώρασιόταται, όπως επίσης ή Εύμορφη Έκκλησία, ή Κόκκινη θύρα, ο Άγγινάροκκος. Έκ των συνθέσεών της τά «Νέα της γειτόνισσας» και τό «Νυχτέρι» είνε τεχνικώτατα είργασμένα, άνώτερα δ' όλων ο μεγάλος πίναξ «Έμπρός εις την θεομάρταν» μελέτη μιας ζωνής χορευτικής, με θανασιάζ άνατακλάσεις διπλού φωτός. Είνε έργον υπό πύσαν έσοψιν άριστον.

ΤΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΘΕΑΤΡΑ

Θέατρον Κοτοπούλη

«Τό άλεύρι μία είκοσι ή όκά». Πρωτότυπος ο τίτλος, άλλ' ή υπόθεσις συνήθη. Ο συγγραφέυς της φάσας δέν γνωρίζομεν αν κινέμεν εις την άνωνημίαν εκ μετριοπροσόνης. Ημπορούσε να γράψη την φάσαν του λεπτοτέρων, έχει δέ πρός τότο πλήρη την ικανότητα, ως άπέδειξαν τά «Κόκκινα γάντια». Ημπορεί να ειπή τις ότι «Τό άλεύρι κλπ.» ως σενάριον κινηματογραφικής ταινίας: θα ήτο πολύ επιτυχημένον. Και τό έργον δέ αυτό καταδεικνύει την επί του εύφρονος άλλως τε συγγραφέως επίδρασιν του κινηματογράφου. Πρόκειται περί ένός συζύγου, όστις σπεύδει εις έν rendez-vous με μίαν φίλην ένός φίλου του, όστις πρός έκδίκησιν δημοσιεύει ότι εις την όδόν Άκομινίτου αριθ. 158 όπου θα συνηγόντο πωλείται άλεύρι 1.20 ή όκά. Σπεύδει εκεί κόσμος διά τό άγοράση τό ακριβοθώρητον άλεύρι, έν οίς ή σύζυγος και ή πεθερά του άπίστον συζύγου. Η έρωμένη την συρροήν του κόσμου εκλαμβάνει ως γενομένην από σιοπού και τον ήβρίζει, αυτός διά να απαλλαγή της λαϊκής επίδρασης: διανέμει γύφον αντί άλεύρου, εμφανίζεται εις ένομοπαρχίας, δημιουργείται εις κινεών, όστις καταλήγει εις την άποκάλυψιν του φίλου του ότι αυτός έκαμε τό άστειον αυτό πρός έκδίκησιν.

Η δις Κοτοπού η, ο κ. Μυράτ και ο κ. Παλιούρας έκαμαν ότι ήμπορέσαν διά να κρατήσουν τό έργον.

Ο κ. Τ. Μοραϊτίνης, σκεφθείς έμπορικώς ήθέλησε να μεταφέρη τους Βαμπιρ εκ του κινηματογράφου εις τό θεάτρον. Τό πρώτον μέρος—τά άλλα δέν έδόθησαν—ήσαν «τά Μίτινα του μαγεύου». Τό πνεύμα του κ. Μοραϊτίνη τό πάντοτε άνθηρόν έσκόρπισε σπινθηρισμούς, άλλα τό έργον, στερούμενον των κινηματογραφικών περιπετειών και άνορέκτως παιχθέν, έβουσε.

«Ο Ζηλιάρδατος» είναι κομωδία Ιταλική έξυπνα γραμμένη. Ένας σύζυγος όστις βασανίζει την γυναίκα του με τās ύποψίας του σφραγίζεται χάρης εις ένα παιγνίδι τό όποιον ή γυναίκα του του παίξει έν συνεννόησει με ένα κύριον, τον όποιον έγγόρισε ακριβώς διότι τον έρράπισεν ο άνδρας της ζωής εκείνος να πταίη. Ο κ. Χρυσομάλλης έπαιξε εκτάκτως καλά, ως και ή δ. Κοτοπούλη και ο κ. Μυράτ.

Θέατρον «Διονύσια»

«Ο Αισχροκερδής». Έπίκαιρος κομωδία των Γάλλων Μιράντ και Μοντινάκ, παιχθείσα έπιτυχώς εις τό Παρισινόν θεάτρον «Άντοάν». Είναι εύφνης σάτυρα κατά της αισχροκερδείας. Στρέφεται τό έργον περι ένα παγοπόλην όστις ύποστηριζόμενος από ένα μεγαλόσχημον έπιχειρηματίαν πλουτίζει και ζή μετά της οικογενείας του μεγαλοπρεπώς: άλλα συναισθανόμενος ότι ή περιουσία του έγινετο εις βάρος των άλλων, κλέπτει ο ίδιος τό σπίτι του διά να κέρμη φιλανθρωπία. Τοιούτος τύπος μετανοούτος όφιπλούτου, είνε βέβαια σπάνιος, άλλα πολύ διδακτικός εις τās πονηράς αυτās ήμέρας του άθεμίτου κέρδους. Ο κ. κ. Λεπενιώτης και Βεάκης έπαιξαν πολύ καλά χαραγμένη δ' ή κ. Κυβέλη ειςτόν νεανικόν ρόλον της.

«Η Άμπάρα» δράμα του έφένδρου αξιωματικού και

έρασιτέχνου της σκηνης: κ. Κωνστ. Ροδοκανάκη. Ο κ. Ροδοκανάκης έχει γράψη πολλά ποιήματα εις την Γαλλικήν ως και μονόπρακτα δράματα, έν εκ των οποίων ήμιατρον υπό τον τίτλον «Υπήλξε πυργολέσποινα» έγραψε δεκτόν εις τό θεάτρον της Σάρρας Βεργάρ. Τό Έλληνικόν έργον του, ή «Άμπάρα» άναπαριστά τās πινά τοις χωρικοί: περί τιμής άντιλήψας. Η θέης του έργου είνε έν την παράβασιν της συζυγικής πίσσεως πρέπει να έπακολούθ ή όφνος της γυναικός, είτε εκ μερους του συζύγου, είτε εκ μερους των οικείων της πρός άπατόρθωσιν και Ικανοποίησιν της προσβληθείσης τιμής. Τό θέμα αυτό πλειστακάς συνεζητήθη και εις τά δικαστήρια και εις την δημοσιογραφίαν. Ο συγγραφέυς ύποστηρίζει την όρηνητικήν όμιν του ζητήματος. Η Φωτεινή, της όποιας ο σύζυγος ήτο εις την Άμερικήν ειχε κατά την άπουσίαν του έραστήν. Έπιστρέφει ο άνδρας της και αυτή κατανοεί τό σφάλμα της διά τό όποιον οί συγχωριανοί της την γέφυρον' ο άδελφός της έκδικητής της οικογενειακής τιμής την άπειλει. Εις μίαν συνάντησιν της με τον έραστήν, διά να του ειπή ότι πρέπει να χωρισθούν, ο άδελφός του: βλέπει και φονεύει την άδελφήν του. Τόν θάνατον της θρηνεί ο σύζυγος, εις μίαν δέ στιχομυθίαν—τό καλλίτερον μέρος του όλου έργου—ο σύζυγος έπιτιθεται κατά του φονέως άδελφού, άνούμενος εις αυτόν τό δικαιομα να αναμηνίεται εις τά οικογενειακά του, να στερήση της μητρος τά άνήλικα παιδιά του, ένθ ο άδελφός ο εκπροσωπών τās κρατούσας παρ' ήμιν και ίδίως εις τά χωρία παλαιάς περιορισμένης άντιλήψης, θεωρεί την προσβολήν ως άνατακλώσαν έρ' άλλης της οικογενείας. Και οί δύο άναπτύσσον τά έπιχειρήματα των μετά της: αυτής σεδόν πειστικώτερος έκαστος. Ο σύζυγος έν στιγμή παραφορά: άρπάζει την άμπάραν, τον σιδηρούν μογλόν της θύρας, δι' ού ο συγγραφέυς συμβολίζει τό άπόρητον της οικογενειακής έστίας και φονεύει τον φονέα, ένθ εις γέρον τσοπάνος, εκπροσωπών την κοινήν γνώμη, ψιθυρίζει τό δοξαστικόν «Και νύν και άει...».

Σκηρικώς τό έργον έχει άτελείας, ή πλοκή βεβαιωμένη, ο δέ διάλογος δέν είνε χωριάτικος. Εκφράζονται κοινωνιολογικά σκέψεις προσήκουσαι εις άνεπτυχημένους ανθρώπους.

Η υπόκρισις πολύ καλή. Εκτός της κ. Κυβέλης ή όποια ήτο άρκετά εκφραστική, ο κ. Παπαγεωργίου άριστος ως γέρον τσοπάνος, ο κ. Βεάκης εύλωττος όπως πάντοτε και ο κ. Παρμασκιάς πλήρης μένους και έκδικήσεως.

Ο κ. Ι. Παζινός, άφιέρωσε όλην την πνευματικήν παραγωγήν του εις τό θεάτρον. Νέον έργον του παρεστέθη εις τά «Διονύσια», τό «Άσπρο κοράκι» κομωδία τρίπρακτος. Είνε καλογραμμένη, έχει πολλές έξυπνάδας και σκηρικην δεξιοτήτα: άλλ' ή υπόθεσις είνε πολύ άπλή, λείπουν δέ οί χαρακτηριστες των προσώπων. Ένας μόνταιν—Λέων—έρωτοτροπεί με την γυναίκα του φίλου του, όστις του προξενεί μίαν κόρην με δύο εκατομμύρια άλλα πολύ ιδιόρρυθμον. Οί σύζυγοι χωρίζουν, άλλ' ο Λέων δέν ήμπορεί να άνεχθή, όπως και ο σύζυγος της, τās ιδιοτροπίας της έρωμένης του, και εύρίσκει την εύτυχίαν—τό άσπρο κοράκι—εις την πολύεργον κόρην. Όλοι οί ήθοποιοί, προεξάρχοντες του κ. Λεπενιώτου, έπαιξαν με πολύ μπριό.

Δημοτικὸν Θέατρον

Περὶ τὸ ὄνομα τοῦ κ. Καλομοίρη γίνεται πάντοτε θόρυβος, ὅσοι περιῖπου καὶ ὁ θόρυβος τῶν ὀργάνων εἰς τὰ μελοδράματα τοῦ. Διὰ τὸ «*Δακτυλίδι τῆς μάνας*» τὸ νεώτατον «*μουσικὸδράμα*» ὅπερ ἐνεπνεύθη ἀπὸ τὸ δράμα τοῦ μακαρίτου Καμπύση (κατὰ διασκευὴν τοῦ κ. Χόρν) ἐγράφησαν πολλὰ καὶ ἀντιφάσκοντα. Ἐλλικρινεῖς καὶ ἀνεπηρέαστοι κριταί. δυνάμεθα νὰ καταλήξωμεν εὐθὺς εἰς συμπεράσματα, ἀποφεύγοντες λεπτομερείας, αἱ ὁποῖαι διὰ τοὺς μὴ εἰδικούς θὰ ἦσαν ἴσως φορτικαί. Ὡς μορφή εἶνε τὸ «*Δακτυλίδι*» ἀνώτερον, λυρικώτερον καὶ συμμετρικώτερον τοῦ «*Πρωτομάστορα*». Δὲν ἱκανοποιεῖ ὅμως τοὺς ἀναμένοντα· περισσοτέραν ἐμπνευσιν ἀπὸ τὸν μεσοῦν ἄλλως ζωῆς καὶ ἐργατικώτατον συνθέτην. Εἶνε ἐπίσης ἑλληνικώτερον τὸ «*Δακτυλίδι*». Τὸ κυριαρχοῦν μοτίβο εἶνε τὰ Κάλαντα τῶν Χριστουγέννων—τὸ ωραιότερον μέρος τοῦ ὅλου ἔργου—τὰ ὅποια ἀνέπτυξεν ὁ μουσουργὸς κατὰ τρόπον ἀριστον. Ἡ ἐντύπωσις τοῦ κοινοῦ ὑπῆρξεν ἐκτάκτως εὐμενῆς διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτήν. Ἀτυχῆς ὑπῆρξεν ὁ κ. Καλομοίρης εἰς τὸ μεταλλεῖο Καλλικαντζάρων καὶ Νηρηίδων. Ἐχρειάζετο περισσοτέρα μελέτη ἀπὸ λαογραφικῆς ἀπόψεως. Ἐπρεπε νὰ εἶχεν ἑλληνικὸν χαρακτηριστήρα.

Τὸ σύνολον, κουραστικόν. Ἡ α' πρῶξις μακροτάτη. Ἡ β' εἶνε ἐν ὄνειρον, μὲ μόνον τὸ τραγούδι τῆς Νεραΐδας καὶ τὸν ὕμνον τοῦ Ἥλιου ἄξια προσοχῆς. Καλλιτέρα ἢ γ' πρῶξις μὲ τὰ τροπάρια καὶ τὴν ἐπανάληψιν τῶν καλάντων καὶ τὸ μοιρολόγι τῆς Μάνας. Ἐν γένει τὸ ἔργον παρουσιάζει προσπάθειαν τεχνικῆς ἀναπτύξεως δημοτικῶν μοτίβων καὶ συμφωνικῶν πλοῦτον, σύμφωνον πρὸς τὴν νεωτέραν ἀντίληψιν τῆς παγκόσμιου μουσικῆς. Ὁ κ. Καλομοίρης δὲν ἀντιγράφει ἀπλῶς τὴν δημοτικὴν μουσικὴν, ἀλλὰ δημιουργεῖ. Τρία μόνον ὑπάρχουν Ἑλλ. μοτίβα ὅλα τὰ ἄλλα εἶνε ἀτομικῆ τοῦ ἐμπνεύσει. Τὸ ὅλον ἔργον, μονότονον, καὶ τοῦτο διότι τὸ λιμπρέττο στερεοῖται σκηρικῆς δράσεως, κατάλληλον μόνον δι' ἀνάγνωσιν. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου ἐλαττωματικῆ. Πενιχρὸς καὶ ἀκαλαίωστος ὁ διάκοσμος, στενοχωρημένους ἢ φωνῆς. Ἡ δεσπ. Παντζοπούλου δὲν ἦτο κατάλληλος διὰ τὸν δυσβάστακτον ρόλον τῆς πρωταγωνιστρίας. Ἐρασιτεχνισμοὶ δὲν ταριάζουν εἰς ἔργα ἀπαιτοῦντος καὶ ἔγασιν καὶ ἔκτασιν φωνῆς καὶ ἠθοποιῶν ἐμπειροῦ. Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἀριστος εἰς τὰ Κάλαντα. Πολὺ καλὸς καὶ ὁ κ. Βλαχόπουλος, ἐνφ' ἀντιθέτως ὁ κ.

Μωραϊτῆς ὑπελείφθη. Διὰ τὸ μπαλέττο, τί νὰ εἰπῆ τις; Παρωδία, πρωτοφανὸς ἀκηχυσίας καὶ ἀδεϊότητος συνο.θύλευμα.

Ἡ δευτέρα παράστασις τῶν μονοπρακτικῶν Συμμαχικῶν ἔργων εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον περιέλαβεν ἐν Ἀγγλικόν, ἐν Βελγικόν καὶ ἐν Ἰταλικόν ἔργον. Παρεστάθη ἡ ἄγνωστοτάτη «*Φλωρεντινὴ τραγωδία*», τὴν ὁποίαν εἶδομεν ἔως τώρα πολὺ καλλίτερα παιζομένην. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παιχθῆ ἄλλο Ἀγγλικόν ἔργον; Τὸ Βελγικόν ἦτο ἐν πρωτοτυπώτατον καὶ δυσκολώτατον εἰς ἐκτέλεσιν δράμα τοῦ Μαίτερλιγκ «*Μέσα στὸ σπίτι*». Μὲ πολλὴν δύναμιν γραμμικόν, ἦτο καὶ τὸ καλλίτερον παιχθέν. Ἐκράτησεν ἀμείωτον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν θεατῶν καὶ ἐπροκάλεσε ζωηρὰν συγκίνησιν μὲ τὴν βωβὴν ὑποκρισιν. Ἡ κ. Κυβέλη πολὺ καλὴ εἰς τὸν περιεργώτατον ρόλον τῆς τῆς μιμικῆς, διότι φαίνεται μόνον εἰς τὸ βάθος, εἰς τὸ σπῆτι, χωρὶς νὰ ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς. Διηγούνται δὲ τὴν τραγωδίαν—ἀγγελία πνιγμοῦ μίας κόρης εἰς τὴν οἰκογένειαν—οἱ διαβάται τοῦ δρόμου ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Τὸ Ἰταλικόν ἔργον ἦτο τὸ ἀτυχεστότερον, καίτοι ἐστάλη κατ' ἐκλογὴν ὑπὸ τῆς Ἰταλικῆς ἐταιρείας τῶν συγγραφέων. Εἶνε ἔργον τοῦ Ἰωσήφ Τζούκα καὶ τιτλοφορεῖται «*ὑπὸ τὸν ζυγόν*». Διεξηγησέναι τὸν πόθον τῶν ἀλυτρώτων πληθυσμῶν τοῦ Ἄνω Ἰζόντζο, στερεῖται ὅμως πνοῆς καὶ ἐσοπερικότητος.

Βασιλικὸν Θέατρον

Ἡ δεσποινὶς Κοῦλα Ζερβου ἔκαμε τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῆς, συμπράξει ἐρσοτεχνῶν, μετὰ τὴν ἐκ Παρισίων ἐπιστροφὴν τῆς. Καίτοι ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἔργου τῆς τραγικῆς σονάτας τοῦ Χρηστομάνου «*Τὰ τρία φιλιὰ*» δὲν ἦτο ἐπιτυχῆς, ἐπαιξε μὲ πολλὴν λεπτότητα καὶ τέχνην εἰς τὰς δραματικὰς μεταπτώσεις. Ἡ δ. Ζερβου εἶ- τὴν κομεντί μᾶς ἐπιφυλάσσει ἄσφα- λῶς μεγαλειτέρας ἐπιτυχίας. Ἡ δεσπ. Μπενή Ψάλτη ὡς Λιάνα εἶδειξεν ἐν ἀληθινῶν τάλαντον ἠθοποιίας. Ὁ κ. Τοιτσιλιάνος πολὺ καλὸς ὡς Φαίδης. Τὰ ἄλλα μέρη εἶχον οἱ κ. κ. Φωκᾶς ὡς ἱατρός καὶ Φίλιον, ὡς ὑπηρέτης.

Θεατρικαὶ εἰδήσεις

Ἀπέθανεν εἰς τὸν κρατίστων παλαιῶν ἠθοποιῶν, ὁ Ἀθανάσιος Περίδης, ἐν ἡλικίᾳ 50 ἐτῶν. Διεκρίθη πάντοτε διὰ τὴν φιλότιμον, ἀθόρυβον καὶ εὐσυνείδητον ἀφοσίωσιν του εἰς τὸ θέατρον, δημιουργήσας ρόλους εἰς οὓς ἐκτάκτως διεκρίθη. Ὡς Ἀβλάβιος εἰς τὴν «*Φαύσταν*» τοῦ Βερναρδόκη, ὡς Σαυλὸν εἰς τὸν «*Ἐμπορον*» τῆς Βενετίας ἐγένετο ἀσυναγωνίστος.

ἐπωλήθησαν καὶ δύο ἔργα τῆς δεσποιν. Εὐδοκίας Σαμοίλη.

— Τὸ Διοικ. Συμβούλιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συνδέσμου, κατὰ πρότασιν τοῦ προέδρου αὐτοῦ κ. Ἀθαν. Βρυζάκη, ἀπεφάσισε νὰ στήσῃ μαρμαρινὴν προτομὴν τῆς ἀεμιγῆστου Αἰκατερίνης Λασκαρίδου εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριῶν αὐτοῦ, ὡς δείγμα τῆς ὀφειλομένης εἰς τὴν ὑπέρροχον Ἑλληνίδα εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν σπουδαίαν συμβολὴν ἣν διὰ τῶν φώτων τῆς προσήνεγκεν ὑπὲρ τῆς γυναικείας Ἐκπαιδεύσεως.

— Εἰς προθήκην τοῦ βιβλιοποιείου Ἐλευθεροδάκη ὁ παρεπιδημῶν ἐνταῦθα Γάλλος ζωγράφος κ. Μαυρικίος Ροντιέ, ἀπόφοιτος τῆς Σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν τῶν Παρισίων, ἐξέθεσε μέρος τῶν ἔργων, τὰ ὅποια ἐξωγράφησεν ἐπισκεφθεὶς τοὺς τόπους τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος. Διὰ δυνατοῦ καὶ ζωηροῦ χροῦ στήσος ἀνεπαρέστησεν ἀθάνατα τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖα, ἀποδώσας ἐν τῶν εἰκόνων τὸν τὸν μεγαλεῖον τῶν δοξασιμένων εἰρηπίων. Εἰς τὰ ἔργα τοῦ φιλέλλη- νος καλλιτέχνου διακρίνεται κανεὶς τὸ μέγα πλεονέκτημα τοῦ μαγευτικοῦ φωτισμοῦ, μὲ τὸν ὅποιον χρωματίζονται αἱ ἀρχαιότητές μας κατὰ διαφόρους στιγμὰς τῆς ἡμέρας.

— Ὁ γλύπτης κ. Ν. Στεργίου φιλοτεχνεῖ μαρμαρινὴν προτομὴν τοῦ θανόντος Σαίξπηρστοῦ Μιχαὴλ Δαμιράλη. Ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς προτομῆς θὰ χαραχθῆ τὸ ἀνάγλυφον τοῦ Σαίξπηρ.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἡ πέμπτη συναυλία τῆς ὀρχήστρας τοῦ Ὁδείου τῆς ληξιάσης περιόδου, ἧς εἶχεν ἀναβλῆ ἢ διὰ τὸ φθινόπωρον, ἤρχισε μὲ τὴν ἑκτὴν συμφωνίαν τοῦ Μπετόβεν, τὴν Ποιμενικὴν. Ὁ μέγας συνθέτης εἰς τὴν ποιητικωτάτην αὐτὴν σύνθεσιν ἐξεδήλωσεν ὅλον τὸν διάπυρον πρὸς τὴν φύσιν ἐρωτὰ του. Ἀποτελεῖται δ' αὖθι ἐκ σειρᾶς εἰκότων καὶ σκηνογραφικῶν τῆς φύσεως. Ἐν ἀρχῇ ἐκδηλοῦνται συναισθήματα χαρᾶς διὰ τὴν ἀφίξιν εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ἐπειτα κατὰ σειράν εἰκονίζεται σκηνὴ παρὰ τι ρυάκιον, ἢ εὐθυμῶς συνάθροισις τῶν χωρικῶν, θύελλα, ποιμενικὸν ἕσση χαρᾶς διὰ τὴν μετὰ τὴν καταγίδα αἰθρία. Καὶ εἰς τὰ πέντε αὐτὰ μέρη τῆς συμφωνίας κυριαρχοῦν μίλλον συναισθήματα ἢ περιγραφὴ ὕλικῶν πραγμάτων. Ἐξετέλεσθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Μαροῦ, — τοῦ ὁποίου τὴν ἐπάνοδον δικαίως ἐχαιρέτισε ζωηρότατα τὸ ἀκροατήριον — μετὰ πολλῆς ἀκριβείας. Ἰδίως ἡ Καταιγὶς ἀπεδόθη παραστατικώτατα, τὸ δὲ ποιμενικὸν ἔγρα μετὰ πολλῆς λεπτότητος.

Τὸ Concerto διὰ τρία βιολία τοῦ Ἰταλοῦ διασημοῦ βιολιστοῦ Vivaldi (+1743) ἐξετελέσθη ὑπὸ τῶν κ.κ. Μπουστινοῦ, Λυκούδη καὶ Σουλτσε, συνοδείᾳ ὀρχήστρας ἐγγύρδων, μετὰ τῆς προσοδιαζούσης εἰς τοὺς ἐκτελεστὰς τέχνης.

Ἡ «*Φαντασία*» τοῦ Βέλγου συνθέτου Jongen, τοῦ διακριθέντος εἰς συνθέσεις μουσικῆς δοματίου καὶ ἐκκλησιαστικῆς, ἔχει γραφῆ ἐπὶ δύο λαϊκῶν Χριστουγεννιατικῶν ἁσμάτων τῆς Βαλλωνίας. Εἶνε σύνθεσις πλήρης χάριτος καὶ τεχνικώτατα γραμμικῆ. Ὁ Jongen ἐνεπνεύσθη τὸ ἔργον ἀπὸ τὰς δοκιμασίας, αἱ διέρχεται ἡ πατρὶς του, ἢ πρώτη δ' ἐκτέλεσις ἐγένετο εἰς τὰ Concerts-Colonne τῶν Παρισίων τὸν χειμῶνα τοῦ 1915—1916.

Ἡ «*Ἀρλεζιανή*» τοῦ Μπιζέ, ὡς πλέον εὐκολονόητος μουσικῆ, νεωτεριστικῆ καὶ ζωηρά, ἤρρεσε πολὺ. Εἶνε τὸ Κύκνειον ἔσμα τοῦ προώρους θανόντος Γάλλου συνθέτου, ἔχει δὲ γραφῆ διὰ τὸ ὁμώνυμον δράμα τοῦ ἀλφόνσου Λωδέ, παρασταθὲν τὸ 1875—ἔτος τοῦ θανάτου τοῦ συνθέτου τῆς «*Κάρμεν*». Ἡ ἐπιτυχία τῆς τόσον λεπτῆς καὶ αἰσθηματικῆς αὐτῆς μουσικῆς ὑπῆρξε πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης σημαντικῆ. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς «*Ἀρλεζιανῆς*» ἐσημείωσε μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας ἐπιτυχίας τῆς ὀρχήστρας. Πιθανώτατα νὰ ἐκτελεσθῆ ὁλόκληρον τὸ ἔργον συμπράξει τῆς Μελοδραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ὁδείου.

— Τῆς τελευταίας συναυλίας τῆς ληξιάσης περιόδου ὅλον τὸ πρόγραμμα ἦτο ἐκλεκτόν. Ἡ ὀρχήστρα ἀφού

ἐξετέλεσε τὴν σύντομον εἰσαγωγὴν τοῦ μελοδράματος τῆς Μπερλιόζ «*Ρωμαϊκαὶ Ἀπόκρως*», εἶδει μίαν ζηλευτὴν συνοχὴν εἰς τὸ τελευταῖον Κονσέρτο τοῦ Μπετόβεν διὰ πιάνο, ἐν ἀπὸ τὰ πλέον ὑπέροχα τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ, πλήρης μελωδίας. Ἡ δεσπ. Λογοθέτη ἐπαιξε μὲ πλήρη κατανόησιν καὶ ἀπεδωσε τὸ ὄφρος χωρὶς δεξιότητων, ἀλλὰ μὲ πολλὴν ἐλαφρότητα καὶ ἀκριβείαν. Ἰδίως τὸ adagio ἐξετελέσθη ἀπόψως.

Ὁ «*Μαθητευόμενος μάγος*» τοῦ Πιὼλ Ντυκάς, εἶνε μία ζωηρικὴ μουσικῆ, ἐξόχως παραστατικῆ, ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὴν σχολὴν τοῦ Μπερλιόζ, γράφεται διὰ τὴν ὁμώνυμον μ.π. ἀλλὰ γιναι τοῦ Γκαίτε. Ἡ ὀρχήστρα εἰς τὴν πολυσύνθετον ἀπόδοσιν τῶν δυσκόλων καὶ πρωτοτύπων θεμάτων ἀνταπεκρίθη πλήρως, ὡς καὶ τὰ σόλα τῶν πνευστῶν ὀργάνων. Ὁ χρωματισμὸς τῆς περιγραφικῆς νεωτεριστικῆς συνθέσεως ἐδόθη πλήρως. Ἡ σύνθεσις αὖθι, τὸ πρῶτον ἐκτελουμένη ἐν Ἀθήναις, ἐνεποίησε ζωηροτάτην ἐντύπωσιν.

Ἡ συναυλία ἐτελείωσε μὲ τὴν πρώτην σούταν τοῦ «*Πεὲρ Γκύντ*» τοῦ Γρήγκ, ἣν ἔγραψε διὰ τὸ ὁμώνυμον δράμα τοῦ Ἰψεν. Εἶνε ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸ λαϊκὸν «*folklore*» τῆς Σκανδιναβίας, πλήρης ποιήσεως. Τὸ β'. ἰδίως μέρος, τοῦ Θανάτου τῆς Ἀ., ὁ γνωστός ἐπιθανάτιος λυρικώτατος θρησος, ἠκούσθη μετὰ θρησκευτικῆς συγκῆς, ἐπανεληφθῆ δὲ.

Τὸ γ'. μέρος (ὁ χορὸς τῆς Ἀντιᾶς) ἔχει μίαν λεπτοτάτην ἀπόχρωσιν Ἀνατολικῆς ἐμπνεύσεως, τὸ δὲ τελευταῖον μέρος, ὁ χορὸς εἰς τὸ ἄντρον τοῦ Βασιλέως τῶν ὀρέων, εἶνε μία ἀντίθεσις μεγαλοπρεποῦς ζωηρότητος.

Ἡ συνεργασία δύο ἱκανωτάτων καὶ εὐσυνειδήτων ἐκτελεστῶν, τοῦ βιολιστοῦ κ. Σουλτσε καὶ τοῦ κλειδοσυμβαλιστοῦ κ. Φαραντάτου ὑπῆρξεν ἀρμονικὴ εἰς πρόγραμμα ἀντιπροσώπων εἰς κλασικὴν μουσικὴν καὶ περιλαμβάνον σονάτας τοῦ Μότσαρτ, τοῦ Φράγκ καὶ τοῦ Σίνδινγκ. Οἱ δύο καλλιτέχναι ἐπαιξαν μὲ πολλὴν δεξιότητα καὶ αἰσθημα. Τὸ βιολί τοῦ κ. Σουλτσε θετικόν, τὸ παίξιμο τοῦ κ. Φαραντάτου ἀρμονισμένον εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀπλοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐστηροῦ ὕψους τῆς μουσικῆς δοματίου. Ἐκ τοῦ προγράμματος, ἀριστα ἐξετελέσθη ἡ σονάτα τοῦ Φράγκ, ἀπὸ τὰ καλύτερα ἔργα τοῦ συνθέτου ὡς μορφή καὶ ὡς ἰδέα. Ἐπίσης ἐκ τῆς σονάτας τοῦ Σίνδινγκ ἤρρεσε πολὺ ἡ romance.

— Ὁ κ. Γ. Ξανθοπούλιδης τοῦ Ὁδείου τῆς Γενεύης εἰς συναυλίαν ἧς τὸ πρόγραμμα—διὰ τὴν Γαλλιστὶ συλλεταγμένον—μόνος ἐξετέλεσε, διεξηγησεν μετὰ πολλῆς τέχνης, δυσκόλους συνθέσεις. Ἐπαιξε τὴν «*Toccata et Fugue*» τοῦ Μπαχ—Τάουζινγκ, τὴν σονάταν (ἀρ. 53) τοῦ Μπετόβεν, μίαν Etude τοῦ Σοπέν, μίαν Σονάταν τοῦ Δεμπυσσύ καὶ τὸ βάλς τοῦ Μεριστό τοῦ Λίστ. Τὸ παίξιμον του εἶνε εὐαρμογόν, καθαρὸν καὶ ἐκφραστικόν, ἢ δὲ ἀπόδοσις ἀτομικῆ, ἀλλὰ καὶ πολὺ νευρικῆ.

— Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Λυκούδη δοθεῖσα ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ συναυλία, ἣν ἐτίμησεν ὁ Βασιλεὺς, εἶχε μεγάλην ἐπιτυχίαν. Ἐξετέλεσε νέας ὅλας συνθέσεις μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν δεξιότητος. Ἡ Petite suite τοῦ Σιαφατέλι, ἢ Ciacciona τοῦ Μπαχ, τρεῖς Ρωσικαὶ λαϊκαὶ μονοῖαι τοῦ Μπροῦζ, τὸ andante καὶ scherzando ἀπὸ τὴν Ἰσπανικὴν συμφωνίαν τοῦ Λαλο, Ὀγγρικαὶ μονοῖαι τοῦ Ἐρνστ ἀπετέλουσαν τὸ πρόγραμμα, παρουσιάζοντα ἐν Μοσαϊκῶν τοπικῶν ἐμπνεύσεων. Ἡ δεσποινὶς Κογοπούλη ἐνεφανίσθη ὡς ἐν ὄραϊον διάμεσον, ἀπαγγελίσα ποιήματα τοῦ Σο-

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἡ νέα ἐπιτροπὴ τῆς Διαρκοῦς Κολλιτεχνικῆς ἐκθέσεως διὰ τὸ ἔτος 1918 ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κ. κ. Β. Μποκατοιάμπη ὡς προέδρου, Ε. Ἰωαννίδου ὡς γραμματέως, Α. Καλοῦδη, Σ. Μηλιάδου καὶ Ν. Γεωργαντή. Ἐπειδὴ ἡ ἐν τῷ Ζαπτεῖφ αἰθουσα τῆς Ἐκθέσεως κατελήφθη διὰ στρατιωτικὰς ἀνάγκας, σκέψις γίνεται ὅπως διοργανωθῆ ἡ ἐκθεσις εἰς αἰθουσαν τοῦ «*Παρθνοῦ*» ἢ τοῦ Πολυτεχνείου.

— Κατὰ τὴν λήξασαν Διαρκῆ Καλλ. Ἐκθεσιν

λωμού, του κ. Πορφύρα και την «Αθήνη» του Μαβίλη με πολύ αίσθημα.

— Η κ. Εύτυχία Καμπανάκη έδωσε την έτησιαν συναυλιαν της εις την αίθουσαν του Ώδείου. Έψαλε μονωδίας γνωστών μελοδραμάτων, ο κ. Λογκομπάρδι έπαιξε επί του κλειδοκυμβάλου δύο τεμάχια και έτραγουδησεν ο μαθητής της κ. Καμπανάκη κ. Βλυσίδης.

— Ο βαθύφωνος κ. Γ. Λουλούδας έδωσε συναυλιαν, ης το πρόγραμμα περιελάμβανε συνθέσεις Γκαλιάνι μουσουργών και των ιδίων μας Λαυράγκα και Ξαυθοπούλου. Της συναυλίας μετέσχεν ο βιολωνός κ. Αγγελόπουλος, ή δεσποινίς Πασχάλη και ο κ. Μυλωνάς.

— Η πρώτη συναυλία της έφρτεινης περιόδου της Όρχήστρας του Ώδείου άπετελέσθη από πρόγραμμα ποικιλώτατον. Έπαιχθη έν αρχή υπό της όρχήστρας ή όγδόη συμφωνία του Μπετόβεν, ήν ο ίδιος ώνομαζε «Μικράν συμφωνίαν» εις αντίθεσιν της 7ης, ήν έθεώρει μίαν των σημαντικώτερων. Η 8η συμφωνία, ήτις σπανίως εκτελείται, έχει έν τούτοις ένα τύπον τόσον νέον και τόσον ποικίλον, ώστε να μη δικαιολογείται ή προς αυτήν άδιαφορία των κριτικών. Το *andante scherzando* εινε υπό έποψιν τύπου έν εκ των ωραιώτερων δημιουργημάτων του έμπνευσμένου μουσουργού, πλήρες χάριτος και άφελείας. Αντιθέτως, το τελευταίον μέρος της συμφωνίας εινε πλήρες ζωής, άξιοσημειώτων ιδίως διά το άναπτυσσόμενον θαυμασίον *crescendo*. Κατόπιν έξετελέσθησαν αι «Variations symphoniques» του Φράγκ, υπό της δεσποινίδος Άσπασίας Άγγελινίδου επί κλειδοκυμβάλου και της όρχήστρας. Εινε ή σύνθεσις αύτη το προτελευταίον έργον του Φράγκ, όστις θεωρείται ο μεγαλειότερος μουσικοσυνθέτης του Βελγίου. Ο χαρακτήρ του μυστικισμού του αποκαλύπτεται ολοκλήρως εις το έργον αυτό. Η δ. Άγγελινίδου έπαιξε με άκριβειαν και αίσθημα, δέν ίστέρησε δε ως προς τον χρωματισμόν εις τινα μέρη άλλ. εις την έντασιν της όρχήστρας δέν κατώρθωσε να άκουσθῃ. Εις την δυναμικήν εκδήλωσιν υπελήφθη.

Ηκολούθησεν ή εκτέλεσις υπό της όρχήστρας τριών τεμαχίων του Ραμό (1683-1764) ενός μενουέτου εκ των «Πλαταίων» κωμικού μελοδράματος, της *Musette* και του *Tambourin* εκ των Έορτών της Ηβης μελοδράματος—μπαλλέτου. Ειναί ωραιότατα, πλήρη χάριτος και ζωής, άποδοθέντα άριστα υπό της όρχήστρας. Ο κ. Κιμ. Τριαταφύλλου έψαλε το *recitativo* και *air* του «Ιωσήφ έν Αίγυπτο» έργου του Μεζύλ, του πρώτου χρονολογικώς μεγάλου δραματικού μουσικού της Γαλλίας. Το έργον παρεστάθη το πρώτον εις την Opera Comique τῷ 1807, καιτοι δε εινε μεστόν ύψους και δραματικής δυνάμεως, υπενθυμίζον τον Gluck, έν τούτοις άπέτυχε, ή άποτυχία δε έπλήρωσε βαθέως τον Μεζύλ, άποθανόντα μετ' όλίγον εκ φθίσεως. Έν τούτοις ο «Ιωσήφ» άνεγνωρίσθη ως άριστούργημα και παρέμεινε εις τα προγράμματα των μεγάλων θεάτρων. Ο κ. Τριαταφύλλου έτραγουδησε συνοδευόμενος υπό της όρχήστρας με αίσθημα ή φωνή του γλυκειά πάντοτε, ειηχος και επηρεασμένη από την Γαλλικήν σχολήν. Η όρχήστρα έξετέλεσε κατόπιν το ωραιότατον «Ισπανικόν καρτίτσιο» του Ρώσσου μουσουργού Rimsky-Korsakow, γραμμένον επί Ισπανικών λαϊκών και χορευτικών μοτίβων διεξηγημένων με την επίδρασιν της Ρωσικής έσωτερικότητας, εικόνα πλήρη φωτός και φαντασίας.

Η συναυλία εκτελείσεται με το μεγαλόπνευστον συμφωνικόν ποιήμα του Λιστ «Les Preludes» έμπνευσμένον εκ του Λαμπερτινού. Έπαιχθη με μεγάλην σινοχήν.

— Η δευτέρα συναυλία δοθείσα έν σπουδή υπελήφθη εις εκτέλεσιν. Η όρχήστρα δέν ειχεν επαρκώς άσκηθῃ. Το πρόγραμμα ήρχισε με τρία άποσπάσματα του ήρωϊκού μπαλλέτου «Κέφαλος και Προκρίς» του Βέλγου Γκερτν—Tamburin—Menuetto—Gigue—και τα τρία λεπτότατα ως έμπνευσις. Η δεσποινίς Νέλλη Ηπίτου έξετέλεσε μετὰ της όρχήστρας το Κοινόστο εις ντό έλασσον του Μόζαρτ το παιξιμόν της άκριβές, ίστέρησεν όμως κάπως εις λεπτότητα και αίσθημα. Το Largohetto έπαιχθη καλλίτερα των δύο άλλων μερών.

Ο κ. Μαροίκ με εξαιρετικήν ζωηρότητα διηθύνη την μετρίαν άλλως εκτέλεσιν της εισαγωγής της «Λεονώρας» του Μπετόβεν, το ωραιόν και ποικιλώτατον αυτό δραματικόν καλλιτέχνημα, όπερ εινε ή καλλίτερα εκ των τεσσάρων εισαγωγών ας έχει γραφή ο μέγας μουσουργός.

Το έλκυστικώτερον μέρος του προγράμματος, το και καλλίτερον εκτελεσθέν, εινε ο «Κύνος» της Τουνέλα του Φινλανδοῦ Sibelius, όστις διεκρίθη διά την επί δημοδών προτόπων βασιζομένην δημιουργίαν έθνικης μουσικής. Εινε ή μελοποίησις ενός θούλου εκ του Φινλανδικού λαϊκού έπους «Kalevala», πλήρης γραφικότητας. Η Τουνέλα εινε ο «Αδης» της Φινλανδικής μυθολογίας, περιβαλλόμενος από ένα πλατύν ποταμόν με μαδρα όρημητικά ύδατα, έφ' ών νηρόμενος άδει ο Κύνος. Πένθιμος και μελαγχολική διήκει ή μελωδία. Κατά την εκτέλεσιν διεκρίθη ο κ. Maurino εις το Άγγλικόν κέρα. Του ίδιου συνθέτου έπαιχθη το «Valse triste» θαυμάσιον διά την περιπάθειαν και γλυκύτητα.

Ο διπλωματούχος βιολιστής κ. Φ. Βολωνίης έπαιξε μετὰ της όρχήστρας το ποιητικώτατον Κοινόστο εις οι έλασσον του Σάιν—Σάινς το και άλλοτε κατ' επανάληψιν παιχθέν. Ο νεαρός βιολιστής έπαιξε με μηχανισμόν εξαιρετικόν και περισσήν ψυχραιμίαν. Η συναυλία εκτελείσεται με την γνωστήν εισαγωγήν «Ταχάουζερ» ήτις έδει να παραληφθῃ, όχι μόνον ως παιχθείσα ήδη πρό πολλού, αλλά και διά να συντομευθῃ το μακροτάτης διαρκείας πρόγραμμα.

— Ο νεαρώτατος βιολιστής αλλά και άληθινός καλλιτέχνης κ. Φρ. Βολωνίης έκαμε την πρώτην μετὰ το πέρας των σπουδών του άτομικήν εμφάνισιν, έν συναυλίη καθ' ήν εξετιμήθη το εξαιρετικόν τάλαντον του, το υποσχόμενον μέλλον επίζηλον. Εις την Τρίτλια του Διαβόλου του Tartini—Kreisler—από τας ωραιώτερας συνθέσεις διά βιολι—εις το Κοινόστο του Παγανίνι του όποίου έξετέλεσε το πρώτον μέρος, εις την «Μέλισσαν» του Σούμπερτ διεκρίθη. Εινα το παιξιμόν του άσφαλές, τεχνικόν, άκριβές, δέν έχει όμως άρκετήν αισθηματικότητα. Η κ. Σκέπερς έτραγουδησε, συνοδευόμενη υπό του κ. Μαροίκ, μετ' επιτυχίας, ιδίως το Ίνδικόν τραγούδι του Bemberg.

— Η κυρία και ή δεσποινίς Φωκά—φωνητική δνάς άρμονική, καιτοι πρόκειται περι καθηγητριας και μαθητριάς—ένεφανίσθησαν εις συναυλίαν, ήτις όπισ πάντοτε έσχε όλα τα στοιχεία της επιτυχίας. Η κυρία Φωκά με την τεχνικήν και σχεδόν άναλλοίωτον φωνήν της διεξήλθε το μέρος της—άρκετὰ πλούσιον—δίχως καμμίαν κόπωση. Ηρχισεν από την κλασικήν μουσικήν, μετεπήδησεν εις την νεωτέραν και δέν παρέλειψε την Έλληνικήν. Διεκρίθη ιδιαί-

τέρως εις το Largo του Χένδελ, το Rossignol του Monsigny, εις το Invitation de voyage του Duparc. Την Βιβαντιέραν του Γκοντάτ έτραγουδησε με πολλήν ζωηρότητα.

Η δεσποινίς Φωκά με την γλυκειαν και ολοέν διαπλάσσομένην φωνήν της έτραγουδησεν έν άσμα εκ του «Ίππολύτου» του Ραμό με τους τεχνικούς λαυγγισμούς, μίαν μονωδιαν εκ της «Ναυσικάς» άνεκδότη του μελοδράματος του παρ' ήμιν διατριβόντος λοχαγού και άρχαιολόγου κ. Μπουλαγές και το Perle du Bresil του Λαυδ. Έν δυοδία δ' έψαλαν άμφότεραι έν μέρος από την «Ευκράνθη» του Βέμπερ. Έλληνικά άσματα έψαλεν ή κ. Φωκά την «Κατάραν» του κ. Καλομοίρη, τον «Αυρωτήν» του κ. Λαυράγκα και το «Πουλάκι» του κ. Γ. Λαμπελέτ. Δέν πρέπει να παραλείψωμεν την λεπτήν και προσεκτικήν συνοδείαν εις το πιάνο του κ. Μητροπούλου. Ας ελπίσωμεν ότι το πρόγραμμα προσεχούς συναυλίας θα παρουσιάση έντελώς νέας συνθέσεις.

— Επιτυχής υπήρξεν ή συναυλία της καλλιτέχνιδος του άσματος δεσποινίδος Μαργαρίτας Κορτέση. Ηρχισεν ιδιαίτέρως εις το «Πρό της μάχης» του Σοπέν. Έψαλε και δύο Έλληνικά του Σαμίρα και του κ. Λαυράγκα. Ο κ. Σκόκος έξετέλεσε πολύ καλά έν ίντερμέτζο του Μπαράς και μίαν νυκτωδιαν και το impromptu εις φά ντιές μεζον του Σοπέν.

— Ο συμπαθής συνθέτης και καλλιτέχνης του άρμονίου κ. Τιμ. Ξαυθοπούλου έδωσε συναυλιαν, λίαν επιτυχή. Το πρόγραμμα άπετελείτο από έλεκτικας συνθέσεις του Μπαίχ, του Γκρήγκ, του Ρουμπινσταίν, του Γκουνό, του Παγανίνι, εκτελεσται δέ ή κ. Σκέπερς, οι κ. κ. Άγγελόπουλος και Μωραϊτης. Ο κ. Ξαυθοπούλος έξετέλεσεν επί άρμονίου τρεις όμοιοτάτας συνθέσεις, πλήρεις μελωδίας, αι όποια ένεποίησαν ζωηράν έντύπωσιν. Ίκανόν μέρος του προγράμματος άπετέλουν ωραιότατα άσματα, υπό του κ. Ξαυθοπούλου μελοποιηθέντα, επτά έν όλω—τα ωραιώτερα του.

— Η μουσικοθεατρική έσπερίς του «Παρνασσού» υπέρ της Σχολής των Άπόρων Παίδων—ή και υπό του Βασιλέως τιμηθείσα—δέν ειχεν έφertos την συγίθη επιτυχίαν. Ητο έντελώς έρασιτεχνική, Έλληνογαλλική δέ. Έπαιχθησαν δύο μονόπρακτα το έν ήτο μία μικρά κομψία διαλογική του Κουρτελιν «La peur des coups». Έπαιξαν ή δεσπ. Dedoyard, χαρίεσσα, τελεία Παριζιάνα και ή κ. Φωκάς με συνεχείς άλλα και μονοτόνους νευρικάς κινήσεις του, άλλ. άμεμπτος εις την Γαλλικήν προσφοράν. Το άλλο μονόπρακτον ήτο δραμάτιον του κ. Μ. Λιδωρίκη, διά πρώτην φοράν παιζόμενον, το «Γράμμα». Η υπόθεσις τετριμένη—εγκατάλειψις της σύζυγικης στέγης—με μόνην πρωτοτυπίαν ότι ο σύζυγος εινε τυφλός, το όποιο προκαλει μέν δραματικότητα, αλλά και δυσφορίαν. Ο κ. Τσιτσιλιάνος ως σύζυγος έπαιξε, ήμπορει να ειπήτις, τέλεια. Αι κινήσεις του, ή φυσιογνωμία του, ή κουραστική και πένθιμη φωνή του ήσαν λίαν χαρακτηριστικά. Η δ. Ζερβού ως σύζυγος έπαιξε με πολλήν λεπτότητα. Ο κ. Φίλων έντελώς άκατάλληλος ως έραστής.

Η δεσποινίς Έλ. Λαμασκηνού άπήγγειλε δύο Γαλλικά ποιήματα με υπόκρουσιν βιολίου (Λυκούδης) και κλειδοκυμβάλου (Μητρόπουλος). Ο κ. Τριαταφύλλου έτραγουδησε μίαν σύντομον μονωδιαν του παλαιού Βέλγου συνθέτου Grétry και εκτός προγράμματος, την Σερενάταν Amant jaloux. Ο κ. Τσιτσι-

λιάνος άπήγγειλε εις ένα τόνον πολύ μελοδραματικόν δύο ποιήματα του μετροφρονεστετέρου των ποιητών κ. Πορφύρα, τον «Χάρον» και τα «Σύννεφα». Ο κ. Λυκούδης επανέλαβε την κατά την συναυλίαν του παιχθείσαν «Petite Suite» του Chiffarelli.

Το ωραιώτερον μέρος του προγράμματος ήτο μία φαντασμαγορική εικόνα, ήτις συνόδευσε τον ποιητικόν διάλογον του κ. Παλαμά «ο Ποιητής και τα Νειάτα», εκτελεσθέντα υπό της δ. Λαμασκηνού και του κ. Τσιτσιλιάνου. Η πρώτη εις την άπαγγελίαν έμμήθη την ρυθμικήν των άρχαίων χορικών. Ο δεύτερος επέτεινε την εκ των συζών έμφανίσεων κλαυθμηράν μονοτονίαν.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

Η έν Παρι ίοις συμπληρώσασα τας σπουδάς της έρασιτέχνις [δεσποινίς Λιλη Λουριώτου άνέρχεται προσεχώς υπό της Γαλλικής σκηνής.

— Η δεσποινίς Μ. Άλεξανδριδου, μαθήτρια του κ. Περόν εις την Σορβόνην των Παρισίων εκδίδει έν συνεργασία μετ' αυτού μελέτην περί της Έλληνικής ποιήσεως.

— Απέθανεν έν Γενεύη ο δημοσιογράφος Γεώργιος Άργυρογλου, έν τη άκμή της ήλικίας του, διευθυντής διατελέσας επ' εσχάτων του έν Θεσσαλονίκη πρακτορείου του τύπου.

— Έν Θεσσαλονίκη απέθανεν ο Σέρβος ποιητής Μελετιν Μπόγιτς, μετὰ μακράν ασθένειαν.

— Διαπρεπέστατος έπιστήμων, ο καθηγητής έν τῷ Πανεπιστημίῳ Κυπάρισσος Στέφανος απέθανεν. Ητο αόθεντία διεθνούς κύρους εις τα μαθηματικά, έδρασε δε κοινοφελώς εις διάφορα σωματεία και ιδιαίτέρως εις την Βιοτεχνικήν Έταιρείαν, ής υπήρξεν ιδρυτής.

— Εις τα «Διονύσια» κατά τον λήξαντα μήνα ώμίλησεν ο κ. Ν. Λάσκαρης περί της άναγγελίας των πρώτων Έλληνικών παραστάσεων, άναφέρων φαιδρωτάτους τρόπους διαφημίσεως του νεωτέρου Έλλ. θεάτρου από της συστάσεως του μέχρι της εξώσεως του Ώθωνος. Ο κ. Δ. Καμπούρογλου μάς εξενάγησεν εις την προσφιλή του Άττικήν με τα βουνά της, τα μοναστήρια της, τα νηοσάκιά της. Ο κ. Σ. Μελάς άνέλυσεν το έργον του Δουμά υιού ως προς τον έρωτα και τον γάμον και έν γενει ώμίλησε περί της ήθικο-λογίας έν τῷ θεάτρῳ. Η κ. Κυβέλη και ή κ. Ζαφειροπούλου άνέγνωσαν την γ' σκηνήν της γ' πράξεως της «Φρανσιγιόν» του Δουμά, σχετιζομένην προς τα υπό του όμιλητού λεχθέντα. Ο κ. Τσοκόπουλος άνέλυσεν την ιστορικην εξέλιξιν του Καραγκιόζη, παρενείρας και δύο τρεις έξυπνάδες του.

— Εις τα «Ολύμπια» έγένοντο διαλέξεις περί του πολέμου. Ένδιαφέρουσα ήτο ή άφήγησις του κ. Ζ. Παπαντωνίου των έντυπώσεων του εκ της ζωής των μαχομένων στρατιωτών μας και των χαρακωμάτων.

— Έξηκολούθησαν αι διαλέξεις της «Ακαδημίας της Γυναικείας εκπαίδευσως». Ο κ. Σωτηριάδης ώμίλησε διά τας «χειραφετημένας» των άρχαίων Άθηνων, ο κ. Ράδος διά τας γυναίκας της Έπαναστάσεως και ίδια διά τας ήρωίδας Άσήμεον Γκούρα, Μαγτώ Μαυρογένους, Δόμναν Βισβίξη και Λασκαρίναν Μπουμπουλίαν, ο κ. Τσοκόπουλος διά την Αικ. Δοσίου την μεταφράστριαν του «Γκασούρ» του Βύρωνος και της όποιας ή ζωή υπήρξεν άρκετὰ δραματική.

— Ο ποιητής κ. Ρήγας Γκόλφης ώμίλησε—καλά ξυνητούρια!—διά το «Ταξίδι» του κ. Ψυχάρη, έν

του όποιου ο κ. Παπαγεωργίου άπήγγειλε τό λυρικώτερον μέρος, τήν «'Αγάπη».

ΞΕΝΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μία από τας δόξας του Σαιν Καντέν ησαν τά έργα του Λατούρ. Η μαρτυρική πόλις ητο υπερήφανος διά τά λεπτότατα παστέλ, τά σχέδια κί τας εικόνας τά γεμάτα δύναμιν κί τρυφερότητα, έντινα ό μέγα ζωγράφος έκληροδότησεν εις τήν γενέτειράν του, τά όποια αύτη έφύλασσεν εύλαβώς εις τό μουσειόν της. Οί Γερμανοί έστειλαν όλα αυτά τά έργα εις τό μουσειόν της πατρίδος των. Ο Λατούρ ητο ό μεγαλύτερος προσομογράφος της εποχής Λουδοβίκου ΙΕ', τά δέ έργα του υποβάλλουν όλην τήν χάριν κί τήν λεπτήν έλευθεριότητα ήθών, ήτις χαρακτηρίζει τήν εποχήν του.

—'Απεβίωσεν έν Λονδίνω, εις ήλικίαν 78 έτών, ό ζωγράφος Ματθαίος Μάρες. Ούτω χάνεται κί ό τελευταίος των τριών αδελφών καλλιτεχνών Όλλανδών, όστις έγινε περιώνυμος εις τήν Εύρώπην κί τήν Αμερικήν. Τά έργα του Μάρες, που έπωλούσε κυριολεκτικώς για ένα κομμάτι φουμί, τά μεταπωλούν εις μυθώδεις τιμάς ό έμποροι. Μία από τας καλλιτέρας εικόνας του τούς «Τέσσαρες Μύλους» έπώλησε 150 φράγκα. Τό έργον άργότερα έπώληθη 100 000 φράγκα. Έν άλλο έργον έπίσης, τό όποτον ήγοράσθη έσχάτως από κάποιον πλούσιον αντί 160,000 φράγκων, τό είχε πωλήσει ό Μάρες πρό έτών 200 φράγκα!

Έγεννήθη έν Αμβέργη τώ 1860, μετέβη εις Γερμανίαν κί Έλβετίαν, όπου διέμεινεν επί πέντε έτη πλείστοι σπουδαι κί σκίτσα, τά όποια έκαμε κατά τήν εποχήν αύτην, εφίσκονται εις τό Μουσείον της Χάγης. Μετέβη κατόπιν εις Παρισίους, όπου διέμεινεν έτη τινά, εύτυχημένα. Άλλ'έξερράγη ό Γαλλο-γερμανικός πόλεμος κί μετέβη εις Χάγην. Μετ'όλίγον ό διακοσμητικός ζωγράφος Cottier τόν προσεκάλεσεν εις Λονδίον, όπου μετέβη διά νά μη έγκαταλείψη ποτέ τήν Αγγλίαν. Ο Μάρες απέθανεν έν έσχάτην πενίαν κί σχεδόν άγνωστος.

—Ο Άγγλος συγγραφέυς κί ποιητής σερ Ρόναλ Ρός, πρόεδρος της Έταιρείας των ποιητών, όμιλών έν τώ έτησίω γεύματι των μελών, υπέβαλε τήν ιδεάν ιδρύσεως οίκου ή μάλλον ναού της Ποίησης ίνα τιμώνται όί ποιηται της Μ. Βρετανίας τά δ' έργα των νά είνε εις πάντα προσιτά, διά πλήρους βιβλιοθήκης περιλαμβανούσης τά έργα των Άγγλων ποιητών.

—'Απέθανεν εις Bourg-la Reine της Γαλλίας ό Leon Bloy, συγγραφέυς τριακοντάδος έργων διακρινομένων διά τήν ειλικρίνειαν κί τό έκκεντρικόν των ιδεών του, έννεκα των όποιων έστερήθη κί φίλων κί εύμαρειάς. Έκ των έργων του άξια λόγων είνε ή Πτωχή γυναίκα, Τό αίμα του πτωχού, ή Κλαίουσα, Η ψυχή του Ναπολέοντος, άνώτερον δ' όλων ό «'Απελπίς». Τό τελευταίον του έργον «Σκέψεις έρημίτου» έξεδόθη πρό τινων μηνών. Ο Bloy ητο 71 έτών.

—'Εθνικός έρανος διενεργείται εις Γαλλιαν, όπως άνεγερθ ή μνημειον εις τόν φογευθέντα ήρωα άεροπόρον Γκυμιέ.

—Αί Βρετανικάί αρχαί διέταξαν τήν κατασκευήν 17 κινηματοθεάτρων εις τό Γαλλικόν μέτωπον, περιλαμβάνοντα 1000 θεατάς.

—Κατόπιν μακράς άσθενείας άπεβίωσεν εις Βενετίαν ό ζωγράφος Γουλιέλμος Τζάγγι. Τά έργα του ζωγράφου τούτου, όστις κατ'έξοχήν είνε περίφημος

τοπειογράφος, υπάρχουν διεσκορπισμένα εις τας διάφορους πινακοθήκας, Ιταλικάς κί ξένας. Ο Τζάγγι είνε καταστή περίφημος εις τό έξωτερικόν.

—'Επωήθη εις τό Παρίσι έν τετραδίων με χειρόγραφα ποιήματα του Μποντελαίρ αντί 4,610 φρ. Μεταξύ των άλλων υπάρχουν κί πέντε από τά «Μικρά πεζά Ποιήματα» του ποιητού.

—Κατά τήν επανάστασιν έν Ρωσίαν έχάθησαν εκ των Άνακτόρων πολυτιμώτατα κοσμήματα, έν οίς τά του Ρωσοικου Στέμματος, φυλασσομενα επί αιώνας εις τούς σιδηρούς θάλους των Άνακτόρων, άξίας 100,000,000 δολλαρίων. Έπίσης εκ του καλλιτεχνικού μουσειου του Μ. Λουκός Νικολάεβιτς εκλάπησαν θησαυροί άξίας ό εκατομμυρίων ρουβλίων.

—Κατόπιν της Γερμανικής επιθέσεως έν Ιταλίη, έλήφθησαν τά κατάλληλα μέτρα πρός περιφρούρησιν των μνημείων τέχνης έν Βενετίη. Οί τέσσαρες περίφημοί ίπποι της προσώφους του Άγ. Μάρκου μετά του άγάλματος του Κολλεόνι μετεφέρθησαν εις τό έξωτερικόν της χώρας.

—Εις τά Ηλώσια πεδία των Παρισίων θά στηθ ή μεγαλοπρεπής μνημειον συμβολίζον τήν δράσιν του Συμμαχικού Έρυθρού Σταυρού. Εις τας εισφοράς μετέσχε κί ή Έλλάς διά 3,500 φρ.

—Η όνομαστή ήθοποιός του Γαλλικου θεάτρου Εύα Λαβιλιέρ έγκιτέλειψε τόν κόσμο, εγκλεισθεύσα εις μοναστήριον Καρμηλιτών. Είνε γνωσταί αί καλλιτεχνικάί ιδιοτροπίαι της. Τό σπίτι της ητο έν μουσειόν, με συλλογάς αρχαιοτήτων, πίνακας κί αγάλματα όλων των σχολών, με δωμάτια έπιπλωμένα καθ'όλους τούς ρυθμούς. Διαρκώς όμως ή καλλιτέχνης ήλλασε τήν διακόσμειν των αίθουσών. Εις τήν σκηνήν έπαιζε πάντοτε με κέφι κί φαιδρότητα με μίαν τρέλλαν άπερίγραπτον. Δι' αυτό κατεπλάγη ό καλλιτεχνικός κόσμος από τήν άπόρσιόν της νά γίνη μοισχή. Τό μέγισόν της μένι ίδη έσημον κί ή πλήρη; ιδιοτροπιών ήθοποιός ζωμένη στά ράσα, με προσώπων γεμάτων ριτίδας κί φαιά μαλλιά, φαίνεται όσάν σκιά—ώ; άφηγγείται Παρισίους δημοσιογράφος.

—Η ήθοποιός της Γαλλικής Κομωδίας, δ. Κακηλία Σορέλ ένήγαγε τούς συγγραφείς μιάς επιθεωρήσεως διότι τήν έσατύριζαν κατά τρόπον άκόσμον» ζητούσα άποζημιώσιν 10,000 φρ. Τό δικαστήριον κατέδικασε τούς συγγραφείς ώς υπερβάνας τά όρια έντός των όποιων επιτρέπεται ή παρφοδία εις 300 φρ. άποζημιώσιν.

—'Απέθανεν εις τών κορυφαίων μυστών της Γαλλικής επιστήμης ό Durkheim, συνεχιστής των παραδόσεων της θετικής φιλοσοφίας κί θεμελιωτής της κοινωνιολογίας έν Γαλλιη.

—'Απέθανεν εκ των πληγών ά; έλαβε κατά τήν αρχήν του πολέμου ό Άδριανός Μπερτιάν, ό τυχών πέρσι του ένός των δύο βραβείων της Ακαδημίας Γκονκούρ, διά τό έργον του «L' Appel du sol». Εις τό Γαλλικόν θεάτρον ένεφανίσθη με τό έργον «Premiere Béatrice». Είνε έπίσης ό συγγραφέυς του έργου «L' orage sur le jardin de Candide».

—Υπό της Γαλλικής Ακαδημίας άπενεμήθη τό έρετηνόν ποιητικόν βραβείον εκ 4,000 φρ. εις τόν Π. Ρουζιέ κί τόν Μ. Λεβέλ, εκάτερος των όποιων έγραψεν Ωδήν πρός τήν Γαλλιαν.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Νέαν σπουδαιώτατην συμβόλην εις τήν έρευναν της Βυζαντινης μουσικής παρέχει ό καθηγητής αύτης έν τώ Ωδείο Αθηνών κ. Κ. Ράχος διά της εκδόσεως της Παρασηματικής. Με τήν γνωστήν έμφρόθειαν, μεθοδικότητα κί πολυμάθειαν ό εγκριτος Βυζαντινολόγος έπισκοπεύ από ιστορική κί τεχνική άπόψεως τήν σημειογραφία της Βυζαντινης μουσικής από τών πρώτων Χριστιανικών χρόνων μέχρι των καθ' ήμάς. Επί τή βάσει συντόμου κατά τό Συνέδριον των Ανατολικών γενομένης ανακοινώσεως του έξεδωκε ήδη πληρεστέραν μελέτην, μετά σημειώσεων κί 23 δειγμάτων παντός είδους μουσική; Βυζ. γραφής. Διά της μελέτης ταύτης καταδεικνύεται σαφώς ότι ή σημερινή Έκκλ. μουσική της Ορθοδόξης Έκκλησίας είνε ή αρχαία Βυζαντινή, εις αντίκρουσιν της αντίθετου στερεής αντίληψως Εύρωπαίων τινών μουσικολόγων, οίτινες παρενόησαν τά γραφικά συστήματα. Κί τούτο, διότι τά μεν αρχαία έγράφητα στενογραφικώτερον, τά δε νεώτερα έγράφητα αναλυτικώτερον. Της πολιτίμου εργασίας του κ. Ράχου εόφημος είνε ήδη ήθησαν διακρίσεις Βυζαντινολόγος.

—'Εν τώ διαγωνισμώ της Γλωσσικής Έταιρείας βραβευθείσα πραγματεία του πρώην γυμνασιάρχου κ. Εύαγγελου Παπαχατζή περί του Γλωσσικού ιδιώματος της Κερκύρας κί των πέριξ, μακρά, διακρινόμενην δια τήν επιστημονικήν κατατάξιν, περιλαμβάνει άσματα, έθιμα, μύθους, εορτάς, παραδόσεις, παρουσίας—κειμήλια του βίου των Εύρώων—ώ; κί 90 έγγραφα (1821—1743) άφορώντα τας κατά τήν επανάστασιν πολεμικάς ανεργείας. Η έθνικωτάτη έγγρασία του κ. Παπαχατζή, προϊόν μακράς κί έπιμελούς περισυλλογής, είνε αληθώς πολύτιμος.

—Ολιγώτερον όγκώδες, έννεκα των δυσμενεστάτων εκδοτικών συνθηκών, αλλά με τήν αύτην πάντοτε εκλεκτικότητα κί ποιότητα συνεχίζει τήν νικηφόρον σταδιοδρομίαν του τό Ημερολόγιον Σκόκου. Ο τόμος του 1918—έν αύτουντα αριθμόν 33—περιέχει συνεργασίαν λίαν ένδιαφέρουσαν. Τά διηγήματα των κ. κ. Σενοπούλου, Βλαχογιάννη, Ράδου, Βουτυρά Κωνσταντινίδου, της κ. Ψηλορείτου, ποιήματα γνωστών ποιητών, εύθυμογραφήματα του Σατανά, έπιστημονικά μελέται κ.λ.π. είνε όλα εκλεκτά.

—Γλαφυράν ιστορικήν μελέτην περί του Άγγλου φιλέλληρος άγωνιστού της επανάστασεως Φράνκ Αμπινέυ Αστγγος, έδημοσίευσεν ό καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Κ. Ράδος. Επί τή βάσει των συζομένων πηγών ά; έπιμελώς άνεδίφησε, κατήριεως πλήρη τήν βιογραφίαν του μετά μεγαλύτερας επιτυχίας δράσαντος φιλέλληρος, θεμελιωτού του έπισήμου στόλου του Κράτους κί διοικητού της μοίρας των αιμιλητών σκαφών κατά τόν Ιερόν άγώνα. Διά της μελέτης του κ. Ράδου καθορίζεται ή σημαίνουσα θέσις του Αστγγος έν τε τή καθόλου ιστορία του πολεμικού ναυτικού κί τή ήμετέρα. Τό κείμενον συνοψείται από εικόνας κί γεωγραφικούς πίνακας.

—Υπό του αυτού ιστοριογράφου έξεδόθη ό Ελοιτήριος λόγος εις τήν διδασκαλίαν της ιστορίας, έκφυνηθείς έν τώ Καποδιστριακό Πανεπιστημίω.

—Γ. Φιλαρέτου Έν πολεμική Θεομηνία.—Περιλαμβάνονται αί δημοσιεύσεις του γνωστου δημοσιολόγου από της κηρύξεως του Εύρωπαϊκού πολέμου μέχρι της τελευταίας πολιτικής μεταβολής έν Έλλάδι.

—Είας από τούς πλέον δυνατούς χρονογράφους, ό κ. Σ. Μπράνιανς έξεδωκε τά περισσότερα βιβίσημα κί γεικωτέρου ένδιαφέροντος χρονογραφήματα του από των παραστατικών τίτλων «Στά χείλη της στιγμής». Εις ύφος συννεφισμένον, με πολλήν παρατήρησιν κί ψυχολογίαν γραμμένα είνε άντιπώσεις σύνμοι αλλά κί έκφραστικάί της καθημερινής ζωής, γνησιωκόμειναι με ένδιαφέρον.

Υπό του κ. Χ. Χουμουζίου, συντάκτου της «'Εστίας», έξεδόθη κατά μεκόφρασιν λίαν έπιτυχή εκ του Άγγλικου ένδιαφέρουσα μελέτη περί της Γερμανικής κουλτούρ έν αντιπαράβολή πρός τόν πολιτισμόν της Αγγλίας κί των λοιπών Έυρωπαϊών δημοκρατικών λαών. Η μελέτη αύτη άποτελεί τό τελευταίον κεφάλαιον του υπό τόν τίτλον «'Ο Πόλεμος κί ή Δημοκρατία» βιβλιοστοχάσιου συγγράμματος του κ. Zimmerm.

Υπό τόν τίτλον «'Εύδωλα» έξέδωκεν ό κ. Αίμ. Ζαχαρίτσας τό πρώτον θεατρικόν έργον του, τριπρακτον κοινωνικόν δράμα, μετά πολλής φιλοκαλίας. Καίτοι τό θέμα διάκολον, άπαιτούν κοινωνικήν πείραν κί ψυχολογικήν παρατήρησιν, ό νεαρός συγγραφέυς τά εχειρίσθη με άριστην δεξιότητα, δείξας χαρίσματα εύέλπιδα διά μέλλουσαν εργασίαν, οία ό διάλογος όστις είνε ένδιαφέρον κί ή λεπτότης του αισθήματος.

—Ο κ. Ν. Ι. Γιαννόπουλος έδημοσίευσεν δύο μελέτας του τήν Θεσσαλικήν ιστορίαν άφορώσας. Α') Έν τώ Δελτίω της Ιστορικής κί Εθνολογικής Έταιρείας της Έλλάδος.—Υπάτη, Νέαι Πάτρας, μετ' εικόνας. Έν αύτη δημοσιεύονται βυζαντινά γλυπτά μετά δικεφάλων άετών, θύραμα βυζαντινού ναού, κιονόκρσνον, έπιγραφαί χριστιανικάί, δύο έβραϊκάί του μέσου αιώνος, διάγλωσσος έπιγραφη Τουρκική κί Έλληνική κί σχεδιάγραμμα αρχαιοτάτου ναού του Άγ. Ηροδίου, πρώτον επισκόπου Υπάτης κί μαθητού του Παύλου.

Β') Έν τή Επειτηρίδι Παρνασσού.—Έργοφα εκ Γούδας κί Λαρίσης, δι' όν συνηλλάσσοντο Χριστιανοί μετ' Οθωμανών έλληναςί, λίαν ένδιαφέροντα.

—Έξεδόθησαν έπίσης: «Τό άσμα του θριάμβου» υπό του έν Πειραιεί Γάλλον φιλέλληρος κ. Μπαρμπέ. Μ. Ν. Καίρη Ιατρού διιάξισ; περί «'Εθνεγίας; ή καλλιγενείας».

Ν. Λιβδαδά. Υπόμνημα των τίτλων κί έργων αύτου πρό τήν φιλοσοφικήν σχολήν του Πανεπιστημίου.

ΔΗΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Πρόσκλησις

Ο Δήμαρχος Αθηναίων γνωστοποιεί ότι: Γενομένης κατά τόν μήνα Ιανουάριον έ. έ. της άναθεώρησεως των εκλογικών καταλόγων, προσκαλούνται όί επιθυμούντες νά άποκτήσωσι εκλογικά δικαιώματα κί βιβλίον νά προσέρχωνται ένώπιον της έν τώ Δημαρχείω έδρευούσης επιτροπείας κί λαμβάνωσι τά βιβλίοντά των.

Παρακαλούνται όί συμπληρώσι νά προσέρχωνται πρός εύκολίαν των από των πρώτων ήμερών όπως άποφύγωσι τόν συνωστισμόν κί τήν βραδύτητα, ήτις παρατηρείται κατά τας τελευταίας ήμέρας.

Έν Αθήναις τή 4 Ιανουαρίου 1918.

Ο Αρναγζών Σ. Πάτης

ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ ΟΔΟΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 27

Κατόπιν της υπό τόν κ. κ. Γεωργιάδου καθηγητού της Ιατροδικαστικής έν τώ Πανεπιστημίω κί Ιατροσυνέδρου, κί Τσωνούκα Αρχιαιτρον ένεργηθείσης επιθεωρήσεως έφ' όλων των έν Αθήναις Κλινικών μόνον ή ή ε εφείθησαν άπόφως λειτουργήσαι κί εκ τούτων εις τήν πρώτην γραμμήν ή ειδικώς ή όφθαλμολογικήν Κλινικήν επί της οδού Μενάνδρου 27 ιδρυθείσα του οφθαλμολόγου κ. Σπήλιου Χαράμη.

Ανώτερα μαθήματα πιάγουν υπό της δεσπ. ΕΛΕΝΗΣ ΣΠΑΝΔΩΝΙΔΟΥ άριστούχου του Ωδείου της Βιέννης Οδός Σπάρτης 5

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΑΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Η ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΙΔΡΤΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΙ ΥΠΟ ΠΟΛΛΩΝ ΑΛΛΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΩΝ

Κεφάλαιον Μετοχικόν	Δρ. 6.000.000
Καταβεβλημένον	» 1.500.000
Αποθεματικόν	» 1.820.000

ΕΡΓΑΣΙΑΙ:

- Η Λαϊκή Τράπεζα πωλεί συνάλλαγμα επί του έξωτερικου και αγοράζει έπιταγὰς (chèques) επί του έξωτερικου.
- Εισπράττει γραμμάτια τρίτων και τοκομερίδια.
- Πωλεί και αγοράζει παντός είδους χρωόγραφα και λάχειοι ήρους όμολογίας.
- Χορηγεί δάνεια επί ένεχύρω κοσμημάτων.
- Δέχεται καταθέσεις εις πρώτην ζήτησιν, επί προθεσμία και καταθέσεις ταμειυηρίου.
- Έν γένει δε έκτελει πάσαν έργασίαν τραπεζιτικης φύσεως.

Γενικὸς Διευθυντὴς Δ. ΔΟΒΕΡΛΟΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1917—ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΕΞ - ΔΡ. 1.200,000 ΚΕΡΑΗ

Καθ' εκάστην) Εκδίδονται 100,000 γραμμάτια αξίας δραχμῶν 400,000
κλήρωσιν) Παρέχονται κέρδη εις 2,000 γραμμάτια αξίας δραχμῶν 200,000
Έκαστον άκέραιον γραμματίον τιμᾶται δραχ. 4, δυνάμενον νά διαιρεθῆ εις τέσσαρα τέταρτα γραμματίου τιμώμενα μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Κέρδη		Δραχμαί	Έν όλῳ
1	ἔξ	80,000	80,000
1	ἔξ	20,000	20,000
2	ἀπό	2,500	5,000
6	ἀπό	1,000	6,000
15	ἀπό	400	6,000
25	ἀπό	200	5,000
1950	ἀπό	40	78,000
2000			200,000

Η δευτέρα κλήρωσις γενήσεται τῆ 27 Αὐγούστου 1917, ἡ τρίτη κλήρωσις τῆ 1 Ὀκτωβρίου 1917, ἡ τέταρτη τῆ 5 Νοεμβρίου 1917, ἡ πέμπτη τῆ 3 Δεκεμβρίου 1917 καὶ ἡ ἕκτη τῆ 31 Δεκεμβρίου 1917.

Δι' εκάστην τῶν κληρώσεων εκδίδονται ἴδια άκέραια γραμμάτια, πωλούμενα άντι τεσσάρων δραχμῶν ἰσχύοντα δι' όλόκληρον τό κέρδος, καὶ δυνάμενα νά διαιρεθῶσιν εις τέταρτα γραμματίου, τιμώμενα άντι μιᾶς δραχμῆς εκάστον καὶ παρέχοντα συμμετοχὴν εις τό τέταρτον τοῦ κέρδους.

Άποβαί, ὧν δέν ἐξητήθη ἡ πληρωμὴ εντός τριῶν μηνῶν ἀπό τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς αγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῆ τοῦ τιμήματος, κατόπιν εἰδικῆς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμάτια ἢ τιμήματα γραμματίου αξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχεται έκπτώσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 οιο, εις δὲ τοὺς αγοράζοντας διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῆ τοῦ τιμήματος γραμμάτια ἢ τιμήματα γραμματίου αξίας χιλίων δραχμῶν τοῦλάχιστον, παρέχεται έκπτώσις 10 οιο, καὶ εις τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμμένους τῆν πώλησιν γραμματίων καὶ τιμημάτων γραμματίου, παρέχεται έκπτώσις 5 οιο.

Διὰ πάσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων άπευθυντέον εις τό Γραφεῖον Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

Ο Διευθυντὴς Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ